СВОБОДА
LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рокъ X. — Олифантъ, Па. Четверъ 24-го Липня 1902. — Число 30.

Переглядъ тыждневый.

Американьскій міліонеръ П. Дж. Морґанъ, основатель морского тросту и король зелѣзниць въ одной особѣ, забивъ баки многимъ американьскимъ політикамъ. Якъ звѣсно, загадуе п. Морґанъ закупити всѣ зелѣзницѣ въ Спол. Державахъ, Канадѣ, Мексику и середущой Америцѣ, а также зъорґанізувати величезный морскій тростъ, до якого належали-бъ всѣ американьскй, анґлійскй и деякй нѣмецкй, францускй та й голяндскй корабельнй товариства. Сей тростъ бувъ бы тодѣ паномъ всѣхъ комунікаційныхъ средствъ въ Америцѣ и на безмежныхъ океанахъ. Зъ зелѣзницями иде все легонько, але морскій тростъ стрѣтивъ ся зъ перепонами. Найбольшимъ его ворогомъ було анґлійске правительство, котре бояло ся, абы въ случаю войны не бути позбавленымъ перевозовыхъ средствъ. Щожь робить Морґанъ? Ото предкладае анґлійскому парляментови оферту, силою якои годить ся въ случаю войны вôддати до розпорядимости Анґліи всѣ свои кораблѣ. Оферта важна на 50 лѣтъ. Нема сумнѣву, що Анґлія згодить ся на пропозицію, та за те въ Сп. Державахъ инакше задивляють ся на такй рѣчи. Войсковй круги зовуть ихъ прямо зрадою стану а патріотичнй горожане пôдлотою. Бо въ дѣйстности чимъ-же можна ихъ назвати? Кораблѣ, закупленй за американьскй грошѣ, жертвуе Морґанъ на случай войны чужой державѣ, замѣсть вôддати свому краеви. А за тыхъ 50 лѣтъ нѣхто не певный, чи не лучить ся война мѣжь Анґліею и Америкою. Въ такôмъ случаю, кромѣ анґлійскои военнои фльоты, стала бы противъ Сп. Державъ ихъ питома, торговельна фльота, пôдъ приказами П. Дж. Морґана...

Сумный але правдивый фактъ! Въ погони за золотомъ американьскй міліонеры втратили національне почуте, любовь народу, родимого краю а навѣть и честь. За миску сочевицѣ, себъ-то за одробину хôсна, они продають все, що намъ найдорожше, кождои хвилѣ готовй пôдпомагати нашихъ найбôльшихъ ворогôвъ або явно перейти до ихъ табору. Словомъ е се мѣжнародна ватага розбишакъ, въ котрыхъ нема нѣчого святого, де ходить о ихъ зыскъ.

Можна надѣяти ся, що крокъ Морґана отворить очи горожанамъ Сп. Державъ и зверне ихъ увагу на тыхъ гадôвъ, якихъ плекають за пазухою. Правительственнй круги вже пôдпріяли доходженя въ той справѣ, хочь незвѣсно доси якій буде ихъ выслѣдокъ.

Другою важною новиною на політичнôмъ овидѣ Америки, то горяча аґітація независимыхъ демократôвъ и популистôвъ, абы демократична партія номіновала на конвенціи въ 1904 р. Тому Джянсона кандидатомъ на президента Сп. Державъ. Тома Джянсонъ е ситимейоромъ (посадникомъ) мѣста Клівлендъ, О. и належить до выимковыхъ людей въ нашôй републицѣ. Радикалъ, філянтропъ, реформаторъ и великій ворогъ тростôвъ — отсе его головнй прикметы. Наколи-бъ сей чоловяга одержавъ номінацію на президента, такъ можна смѣло твердити, що демократична партія здѣлала бы тымъ способомъ найудачнѣйшій выбôръ зъ помѣжь всѣхъ своихъ кандидатовъ. Вôнъ мае симпатію у цѣлого населеня и хто знае, чи не засѣвъ бы на стôльци президента.

Филипинцѣ свобôднѣй ше вôдотхнули, бо збули ся найбôльшого свого ворога, ґен. Смита. Усунено его зъ чинной службы або, якъ говорять Москалѣ, пôшовъ въ дураки. Ґенералъ Смитъ бувъ комендантомъ на островѣ Самаръ и вславивъ ся тымъ, що приказавъ пôдвласному собѣ майорови Волеръ убивати безпощадно всѣхъ Филипинцѣвъ повысше 12 лѣтъ, а цѣлый островъ Самаръ знищити огнемъ и мечемъ. Майоръ Волеръ совѣсно повнивъ приказы свого „боса“, бо мордувавъ все и всѣхъ, тортуровавъ и по звѣрски знущавъ ся надъ ворохобниками, а цѣлу околицю, якою переходивъ, замѣнивъ у одну велику пустыню. Наслѣдкомъ сего обжаловано ґен. Смита и майора Волера, та й поставлено передъ военный судъ. Майора увôльнено вôдъ вины и кары, бо оправдавъ ся приказами наставника, ґенералъ одначе не мôгъ выкрутити ся. Правительство було спонукане укарати его черезъ усунене зъ чиннои службы въ арміи. Є се рѣшучо за мала кара, та крукъ крука не въ силѣ тяжше покарати .. Про людске око — бôльше нѣ.

Кромѣ сего зайшла и друга, не менше важна змѣна на Филипинахъ. Именно назначено нового начальника филипиньскои арміи въ особѣ ґенерала Дейвисъ, а дотеперѣшного коменданта, ґен. Шефі, именовано начальникомъ схôдного департаменту въ Сп. Державахъ. Урядове розпорядженe въ той справѣ звучить, якъ слѣдуе: Вôдповѣдно до приказу президента Спол. Державъ, ґенералъ мейоръ Шефі, комендантъ корпусу на Филипинахъ, буде заступленый черезъ ґенераля Джорджа Дависъ, дня 30. вересня с. р. Ґенералъ Шефі мае перенести ся изъ своимъ штабомъ до Ґовернерсъ Айландъ, Н. Й. де обôйме команду департаменту войскового на сходѣ.

Австрійскй архикнязѣ, звѣстнй зъ безмежнои пыхи и авантурничого житя, знова допустили ся одного „подвигу“, якій дае погане свѣдоцтво симъ здеморалізованымъ нащадкамъ середныхъ вѣкôвъ.

До американьскихъ ґазетъ доносять, що архикнязь Райнеръ мае сына зъ неправого ложа, котрого радъ бувъ позбути ся за всяку цѣну. Сей сынъ называе ся Фішеръ, бувъ капитаномъ въ австрійскôй арміи, а опôсля переселивъ ся до Нѣмеччины, купивъ собѣ кавярню у Вроцлавѣ и зъ нея одержувавъ ся. Подобный вôнъ зовсѣмъ до свого батька-архикнязя, а кромѣ того е й иншй доказы, що его мати мала любовнй зносины зъ архикняземъ. На лихо одначе архикнязѣ инакше люблять своихъ сынôвъ вôдъ звычайныхъ батькôвъ-смертельникôвъ. Такій веслюбный сынъ змушеный цѣле жите держати въ тайнѣ, хто его батькомъ, бо горе ему въ противнôмъ случаю. Фішеръ не бувъ мабуть обережный и за те стрѣтила его кара. Архикнязь выхлопотавъ у прускoго правительства, щобы вôдставили Фішера до Вѣдня, де поліція замкнула его въ домѣ бржевôльныхъ. Все те стало ся въ найбôльшôй тайнѣ, безъ суду и процесу, на приказъ всемогучого архикнязя. Жела и пріятелѣ Фішера загадують порушити небо и пекло, абы лише увôльнити нещасного. Можна однакъ сумнѣватись, чи вспѣють довершити сего въ монархічнôй державѣ. Тамъ архикнязѣ святошцами, а ихъ воля правомъ.

Гостина италійского короля Виктора Имануила въ російского царя продовжала черезъ цѣлый тыждень. Була дорога ѣда и напитки, войскова парада и ревія 40-тысячнои арміи, грала войскова музика, зложена зъ 2000 люда, устроювано величавй балѣ, вношено тоасты, илюміновано цѣлый Петербургъ и т. д. и т. д. Словомъ, коронованй головы бавили ся по цѣсарски и не жалували собѣ нѣчого. Нѣ одному зъ нихъ не перейшло тодѣ й черезъ голову, якъ живе ся его пôдданымъ. А тамъ далеко въ Сициліи веде найнужденнѣйше жите сотки тысячь робôтникôвъ, другихъ кôлько скитае ся по италѣйскихъ мѣстахъ безъ працѣ, въ холодѣ и голодѣ, а безлѣчь російскихъ хлопôвъ на Кавказѣ и въ схôдныхъ ґуберніяхъ гине голодовою смертію. Мимо сего монархове забавляють ся, ведуть роскôшне жите. Що ихъ обходить нужда пôдданыхъ? Они пють и гуляють, бо на те они й царѣ...

Противъ-клерикальна борба веде ся дальше у Франціи дуже завзято. Французы рѣшили ся вымести зô свого краю всякй попôвско-католицкй впливы и йдуть до сего систематично. Новый президентъ міністрôвъ п. Комбъ, выдавъ оногды розпорядженe до всѣхъ префектôвъ департаментôвъ, абы тй повѣдомили всѣхъ монахôвъ и иншй релігійнй товариства, котрй ще не примѣнили ся до нового, анти-клерикального закона, щобы до 8-хъ днѣвъ розвязали ся. Въ противнôмъ случаю правительство силою замкне ихъ монастырѣ и заведеня, а персоналъ розжене. Наслѣдкомъ сего розпорядженя, около 2000 католицкихъ монастырôвъ перестане истнувати у Франціи.

Коли Анґлія закôнчила нещасну бурску войну, вôдсувае поволи старыхъ своихъ керманичôвъ, котрй були причиною войны. Сими днями пôшовъ у вôдставку президентъ міністрôвъ, лордъ Селисбурі, міністеръ скарбу, сиръ Гексъ Бейшь, а така сама доля жде мабуть міні[стр]а кольоній Шемберлейна, ґубернатора Ирляндіи, лорда Ерла Кадоґейна и пр. На опорожненôмъ крѣслѣ президента міністрôвъ засѣвъ А. Дж. Белфуръ.

Минувшого тыждня пріѣхавъ зъ пол. Африка катъ Бурôвъ, сумнои памяти лордъ Кіченеръ. Анґлійска товпа робить ему величезнй оваціи, хвалить и выносить пôдъ небеса, хоть по правдѣ нема за що. Зъ 300 тысячною арміею змусити до капитуляціи 17 тысячну горстку Бурôвъ, то нуждення слава.

Король Едвардъ вже на стôлько подужавъ, що 17. с. м. поѣхавъ на морску прогульку. Вôдложове коронаційне торжество вôдбуде ся слѣдуючого мѣсяця.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Липень		
24	Ч.	Ольги княгинѣ
25	П.	Прокля. Иларія
26	С.	Гаврiила Арханг.
27	Н.	6. по Сош. Акилы, Юста
28	П.	† Володимира кн. р.
29	В.	Атиногена
30	С.	Марины муч.

— **Що** незвычайный случай зраненя доносить вѣденьскій дневникъ „Reichswehr“. Именно оденъ жовнѣръ, стрѣливши зъ карабіну Манлихера, такъ тяжко зранивъ собѣ голову, що рана покрыла ся мозкомъ, котрого могло бути бôльше менше декаґрамъ. Коли раненого перенесено до вôйскового шпиталю, бувъ зовсѣмъ притомный, а по чотыронедѣльнôй кураціи подужавъ. Помимо утраты такъ значнои части мозку, не показали ся у жовнѣра нѣякй обявы умыслового збочѣня. Сей случай немало заинтересувавъ лѣкарскй круги.

— **Ще не** потахло пригнoблюючe враженe по страшнôй катастрофѣ въ Джанставнъ, Па., а вже лучило ся друге нещасте пôдъ землею, новый ударъ для нещасныхъ майнерôвъ. Въ копальни срѣбла коло Солтъ Лейкъ, Ютаґъ, експльодувавъ оногды складъ пороху и живцемъ похоронивъ около 100 робôтникôвъ. Доси вôдгребли 30 трупôвъ. Експльодувало 2 ваґоны пороху, тожь цѣла копальня знищена. Выбухъ бувъ такъ сильный, що забивъ два конѣ, якй пасли ся о 1½ милѣ вôдъ мѣсця нещастя, а пôдземный гукъ и потрясене дали ся чути на 10 миль довкруги. Ратунковй вôддѣлы працюють день и нôчь, абы дати помôчь нещасливымъ, та можна сумнѣвати ся, чи вспѣють уратувати кого.

Телеґрамы зъ Ферні, Б.К. (въ Канадѣ) доносять рôвно-жь о свѣжôмъ нещастю въ копальняхъ угля Crows Pass Coal Co. ч. 1. и 2. Ту експльодували ґазы и забили або ранили въ пôдземныхъ норахъ поверхъ 100 робôтникôвъ.

Ось вамъ робôтничй гаразды въ Америцѣ. Бизнесъ передовсѣмъ, а коли притôмъ точать ся цѣлй рѣчки крови зъ робôтникôвъ, коли погибае ихъ сотки и тысячѣ, то нѣчого. Капіталістичный ладъ все толеруе.

— **Грôзный** гураґанъ бушувавъ минувшого тыжня въ обохъ Дакотахъ и Минесотѣ, полишаючи за собою страшну признаку. Сила гураґану зрывала мосты, скидала зô шинъ цѣлй зелѣзничй поѣзды, вырывала зъ корѣнемъ дерева и высоко пôдкидала будинками. Мѣсточко Имрейдо и Томпсонъ въ повѣтѣ Ґрендъ Форкъ, Н. Д. и Боренъ въ повѣтѣ Норменъ, Мин. ляглі въ звалищахъ; тысячй акрôвъ збôжа знищенй; комунікація перервана, а шкоду обчисляють на 2 міліоны долярôвъ. Зъ людей було покалѣченыхъ 60 особъ, а 8 погибло.

— **Чудный** рôдъ саранчѣ появивъ ся въ охрестности Ню Бронсвікъ, Н. Дж. Не робить она шкоды на поляхъ нѣ въ огородахъ, не звѣсно чимъ живить ся, але за те пôзнавъ неоденъ, що дуже любить сукно. Кому сяде на одежу, выѣсть кусень сукна и лишить дѣру величины гороху.

— **Ходить** поголоска, що візитаторъ о. Годобай телеґрафувавъ предсѣдателеви и касіерови »Соединенія«, щобы выплатили зъ касы »Соединенія« на катедральну церковь, котру вôнъ хоче въ Scranton, Pa. будовати — $5.000.00! Збоже волѣвъ чоловѣкъ, чи що? Тажь каса »Соединенія« е на те, щобы пôдпомагати рускй вдовы и сироты а не будовати катедры для мадярско-айриских візитаторôвъ.

— **Смѣлои** грабежи доверщило 4 охъ розбишакъ, дня 15. с. м. близь невеличкои стаціи Серджeнсъ въ Колорейдо. Задержали они особовый поѣздъ зелѣзницѣ »Денверъ & Ріо Ґрендъ«, звязали машиністу и его помôчника, а опôсля взяли ся до »роботы«. Принукавши подорожныхъ выйти зъ ваґонôвъ (розумѣе ся при помочи револьверôвъ), приказали имъ стати въ рядъ, почôмъ обшукали кождого и забрали все, що лише мавъ при собѣ цѣннѣйшого. Кажуть, що розбишаки загорнули 50 до 60 тысячь долярôвъ, бо тымъ поѣздомъ ѣхало кôлькадесять богачѣвъ на прогульку. Вôдъ одного взяли, примѣромъ, 10.000 долярôвъ готового гроша, вôдъ другого перстень за 5.000 дол. въ третого золотый годинникъ за 2.000 дол. и т. д. Розсадили також динамітомъ зелѣзнй шафы експресу, але ту не найшли нѣчого. Коли упорали ся зô всѣмъ, сѣли на добрй конѣ та й пропали въ недалечкихъ лѣсахъ и горахъ. Около 60 доохрестныхъ жителѣвъ пôдъ проводомъ шерифôвъ пустило ся на здогôнъ за розбишаками.

— **Забобоны.** Въ селѣ Довгополѣ волоскôмъ, надъ Бѣлымъ Черемошемъ, померъ сеи весны оденъ старый чоловѣкъ, котрый знавъ предсказувати дощь и погоду, чи якъ кажуть Гуцулы: „годину“ и „вереме“. Передъ смертію мавъ вôнъ выговорити ся, що якъ помре вôнъ въ лѣтѣ, то буде цѣле лѣто дощь ити, а якъ въ зимѣ, то впадуть великй снѣги и буде зима дуже люта. Хиба щобы поклали его въ деревище (домовину) лицемъ на спôдъ. и дали ему въ зубы камѣнь, що на нѣмъ бабы перуть шмате на рѣцѣ. — Ворожбитъ померъ десь по Великодныхъ святахъ, и въ самôй рѣчи були дуже слотливй дни, тожь зъ початкомъ червня зôбрало ся кôлькохъ ґаздôвъ выкопали въ ночи на цминтари домовину, вôдбили вѣко, обернули небôщика лицемъ на спôдъ, и всадили ему въ зубы кавалокъ вôдповѣдного каменя.

—**При** кôнци червня була въ пôвнôчныхъ комітатахъ Угорщины така студѣнь, що люде ходили въ кожухахъ. Причиною сего е частй грады и дощѣ.

— **Свиня** зъѣла дитину. Въ Лишнѣ коло Сянока въ Галичинѣ баба пôшла на роботу, лишаючи въ хатѣ малу дитину До хаты влѣзла свиня и зъѣла дитинѣ руки и ноги Дитину вôддано до шпиталя въ Сяноцѣ.

— **Нашь** землякъ М. Арданъ, що дôставъ недавно докторску диплому — зложивъ сими днями державный испытъ въ стейтѣ Верджинія.

— **Нафта** въ дистриктовыхъ копальняхъ въ Дженинґъ, Ла. горить вже другій тыждень. Величезнй резервоары понукали наслѣдкомъ експльозіи, а огнянй струѣ розляли ся по всѣхъ усюдахъ. Нафта плыве зъ мѣсця на мѣсце, вôдъ копальнѣ до копальнѣ и выкликуючи чимъ разъ бôльшій пожаръ, все нищить по дорозѣ. Цѣла охрестнôсть выглядае, наче огняне море. Жителѣ будують гати и насыпы зъ землѣ, абы задержати дальшу повѣнь розбуялого елементу.

— **Мѣжь** д-ромъ Кохомъ, звѣснымъ дослѣдникомъ туберкульозы, а францускимъ лѣкаремъ, д-ромъ Ґарнольтомъ, завела ся научна суперечка, чи звѣряча туберкульоза переносить ся на людей або нѣ. Д-ръ Ґарнольтъ, що заступавъ якъ разъ послѣдну думку, задумавъ розвязати спôръ справдѣ героѣчнымъ способомъ. Ото, мимо власного переконаня о заразливости звѣрячихъ туберкулôвъ, защипивъ собѣ въ отверту рану власнои руки туберкуличну ропу хорои на сухоты коровы. Д-ръ Ґарнольтъ переконаный, що заразить ся туберкулами и въ такôмъ разѣ буде вживати всѣхъ можливыхъ способôвъ, абы вылѣчити ся. Коли-жь бы се не помогло, вôнъ рѣшеный на смерть. Дѣйсный герой науки!

— **Дня 30.** червня с. р. выѣхали до Канады зъ повѣтôвъ коломыйского и станиславôвского три повнй ваґоны еміґрантôвъ.

Соціялізмъ — а — робôтниче пытане.

(Дальше).

Облуда капиталістôвъ.

Господарка приватнои власности замѣнила рожѣ въ терне, а цвѣты въ бодаки. Зô зростомъ конкуренціи и пôдъ еи панованемъ веселôсть и смѣхъ заглушуе плачь и нарѣканя нуждарôвъ, а радôсть заступлена потоками слѣзъ вывласненыхъ. Чому-жь въ день свята працѣ представителѣ наймитôвъ спроваджували Брайна або Рузвелта и позваляли имъ промавляти до робучого люду? Тй панове, полюючи на голосы робôтничои клясы, не думають имъ навѣть помочи. Анѣ республиканьска анѣ демократична плятформа не бажають заведеня въ краю 8 годинного робучого дня зъ вôдповѣднымъ пôдвысшенемъ робучои заплаты, бо обѣ они суть заинтересованй въ рабунку, сповнюваномъ капиталістами на робôтникахъ. Се потворы, що чигають на кровъ міліонôвъ людскихъ истотъ, а котрй не перестануть нѣколи своеи поганои роботы, если працюючй масы не подумають самй о своимъ власнôмъ вызволено. Той пониженый, обплюваный и переслѣдуваный народъ стогнати буде дальше въ економічнôй неволи, если буде попирати своими силами убійчій для него капиталізмъ. Несвѣдомôсть люду зневолюе его до выдаваня окликôвъ на честь капиталістичныхъ президентôвъ, а до обплюваня соціялістôвъ, яко ворогôвъ.

Ґазета Times Star писала въ день свята працѣ, що правительство того краю вôддае публичну честь праци, а самъ людъ дивить ся зъ гордостю на своихъ хлѣбодавцѣвъ. „Теперѣшный хлопець“, пише згадана ґазета, „що нынѣ не мавъ цента, може завтра стати міліонеромъ; кождый, хто працюе, мае отверте поле до збогаченя ся.“ Такъ, правительство вôддае честь праци, але тôлько устами, а серце его вôддалене вôдъ робôтникôвъ на далеку просторонь. Побѣда демократичнои партіи значила бы те, що капиталісты зыскали бы зъ працѣ 16 долярôвъ, а робôтникъ доляра; а побѣда републиканьскои партіи запевняе капиталістамъ цѣлковите поглощене вартости працѣ и показане робôтникамъ великои фіґи на патыку. Одна партія запевняе насъ, що коли будемо мали тревалу монету, що не буде такъ скоро зъуж ивати ся, кождый горожанинъ буде мати достаткôвъ по вуха. Друга партія говорить, що повиннйсьмо одержати золоту монету, бо малый кусникъ того металю представляе бôльшу вартôсть и робучій людъ не буде потребувати двигати великого тягару, коли буде вôдходити зъ фабрики по выплатѣ, а затѣмъ не потерпить при тôмъ на здоровлю.

Але анѣ одна зъ тыхъ партій не скаже народови: „Окрадалисьмо васъ до сеи поры, дорогй братя, зъ вôсѣмдесять трехъ процентôвъ вашои працѣ, але жалуемо того, щосьмо учинили и хочемо вôдъ теперь давати вамъ все, що небудь выробите въ будучности и вôддати вамъ тое, що покралисьмо въ минувшости.“

Що дѣяло ся въ Франціи.

Погляньмо на историю Франціи въ столѣтю, що попередивъ Велику Революцію. Король Людвикъ XIV. окружавъ ся всхôдными збытками и етикетою. Довкола него було въ Франціи 80 тысячь аристократичныхъ родинъ, що купали ся въ збыткахъ и розпустѣ та вышукували для себе всѣлякй пріятности. Обôкъ збытку и збродиѣ панôвъ було въ французкôмъ краю 24 міліоны пôдданыхъ, що терпѣли найпоганѣйшу нужду а вôддавали шляхтѣ цѣлый овочь своеи панщизнянои працѣ. Въ нагороду за збытокъ и пріятности панове платили наймитамъ погордою и упôдленемъ. Мѣсто Versailles було мѣсцемъ сходинъ для розпустникôвъ, а муры палатъ були переповненй шумомъ розбавленыхъ панкôвъ.

Людвикъ XV. бувъ трохи повздержливщимъ въ гулячôмъ житю вôдъ свого попередника. Маючи 41 лѣтъ вженивъ ся зъ Маріею, донькою Ст. Лещиньского, польского короля. Але въ короткôмъ часѣ покинувъ свою супругу, а прилипъ до красшои панѣ De Mailbury; по якôмсь часѣ покинувъ и тую а навязавъ зносины зъ еи молодшою сестрою. Коли и сеся зôрка згасла на дворскôмъ небосклонѣ, король посягнувъ за красою панѣ Tournelle, а по тôй змѣнявъ цѣлый рядъ иншихъ дамъ, вôдповѣдно до уподобаня, якъ рукавички. Краса панны Valois и княгинѣ de Conti стояли въ обôймаяъ гулящого короля. Въ кôнци панѣ Pompadour заволодѣла Людвикомъ, панувала въ тôмъ дворѣ розпусты, а черезъ богато лѣтъ сеся пôдступна женщина управляла Франціею та кермувала народною політикою пôсля своихъ забаганокъ. Черезъ пôвъ столѣтя Франціею управляли пôдôбного рода розпустники, що купали ся въ нечуваныхъ розкошахъ и збытку.

Пôдчасъ коли описанй высше розпусты панôвъ ганьбили Францію въ очахъ чужинцѣвъ, народъ гинувъ зъ голоду и гнету. Уряды можна було купити або продати, судѣ платили высокй сумы за свои мѣсця, а опôсля выдавали засуды вôдповѣдно до одержанои заплаты процесуючихъ ся сторôнъ. Шляхоцкй титулы можна було набути за грошѣ а дозвôлъ на веденe гандлю и ремесла выдавали за оплатою. Те вопіюче до неба о пôмсту поступоване панôвъ ставало въ часомъ чимъ разъ гôрше, а цѣлый французкій край покрыло сумомъ и розпукою. Народъ терпѣвъ голодъ, темноту, наготу, гнетъ и красна Франція, сей край артизму и наукъ, вынахôдникôвъ и ґеніѣвъ, сточувавъ ся чимъ разъ бôльше въ пропасть, котра мала поглотити всю галицку расу. Але зъ лѣтами тягаръ гнету стававъ дôймаючимъ до того степени, що струны чутя народу доведено до найбôльшого напруженя и працюючй масы, мовь бы оденъ велить, пôднесли ся противъ гнобителямъ, доведенй до остаточности, и скропили родинну землю кровю зненавидженыхъ гнобителѣвъ.

Пановане революціи було природнымъ наслѣдкомъ непогамованого гнету, було вѣнцемъ блудôвъ, зродженыхъ черезъ нагромаджене богацтва въ рукахъ нечисленныхъ одиницъ, пôдчасъ коли наймиты жили въ упôдленю, погордѣ и гинули зъ голоду. Якъ бы не выбухъ революціи, Франція упала бы такъ, якъ другй державы середныхъ вѣкôвъ. Въ замѣшаннѣ борбы, при змѣнѣ правительства, богацтва пороздѣлюванс на ново, а жите французкои державы выратовано вôдъ погибели.

Що дѣе ся въ Америцѣ.

Чванимо ся, що американьскôй републицѣ не загрожуе жадне небезпеченьство. Такъ само думали въ Римѣ, въ Венеціи, въ Фльоренціи и въ Генуи. Въ хвили, коли италійскй републики уважали за осередки цивілізаціи, звôдки она мала сплывати на цѣлый свѣтъ, Анґлія и Шкоція спочивали ще въ пеленахъ економічного и державного дитиньства. Коли власть Ліону и Кастиліи сягала далеко на всхôдну и захôдну пôвкулю свѣта, коли испаньскй войсвники пôдôймали стягъ своеи державы въ далекихъ краинахъ, Голяндія и Скандинавія були ще въ дитиньствѣ свого народного житя. Духъ поступу притихавъ на полудни а розцвитавъ на пôвночи. Старй, державнй устроѣ завмирали въ конкуренційнôй борбѣ, система приватнои власности шукала жертвъ въ нововырастаючихъ державахъ и нынѣ засудъ смерти зависъ знову надъ велитами, котрымъ выдае ся, що мають въ собѣ богато житя и здоровля.

Коли Цезаръ встромивъ римскй стяги на скалахъ Великои Британіи, дикй племена вели кочôвниче жите на красныхъ долинахъ Анґліи, полюючи на оленѣ, вовки, та запалюючи огнѣ надъ берегами рѣки Тамізы, щобъ въ ихъ жарѣ спечи убиту дичину. Вôдъ того часу богато змѣнило ся. Римске цѣсарство упало. Палаты цезарôвъ повалили ся; святынѣ богôвъ вкрыли ся мохомъ забутя. Новй народы повстали въ краяхъ надъ адріятицкимъ и середземнымъ моремъ. Молодй републики розсѣли ся на узгôряхъ пôзнѣйшои Италіи. Римске имя лише лишило ся тôлько въ исторіи минулыхъ столѣть, на памятникахъ ґеніѣвъ, котрй учинили вѣчне мѣсто (Римъ) колыскою захôдной цивілізаціи.

Анґльо-саксоньске племя, выринуло зъ темноты кочôвничого житя и дôйшло до вершка народнои славы, захоплюючи пановане надъ морями, и встромлюючи цѣсарскій стягъ въ усѣхъ закутинахъ землѣ.

(Конець буде).

Якъ будують церкви въ Росіи?

Якъ загально звѣстно, въ Росіи нѣчого не вôльно друкувати про шахрайства, въ якихъ беруть удѣлъ архикнязѣ та попôвство. Богато роблять здирствъ та шахрайствъ сѣ добродѣѣ, знаючи, що ихъ рабôвництво (»дѣянія«) урядъ сховае вôдъ людского ока; що якъ бы навѣть и судили ихъ, то судили-бъ лише тайно, а тодѣ все-жь нѣхто про те не знати ме. А черезъ се сорому менше и сваволѣ бôльше. Тымъ то нема нѣчого дивного, що урядники въ Росіи що день поповняють яке небудь шахрайство. Де якй зъ тыхъ шахрайствъ можуть здаватись навѣть неимовѣрными, особливо тымъ, котрй мало знають Росію.

Прикладъ беремо зъ дописи зъ Новочеркаска (ґуберніяльне мѣсто Области Вôйска Доньского), падрукованои въ ч. 9414 на пôвъ урядовои ґазеты »Новое Время.«

Де то видано, щобъ церква, на будôвлю якои було приготовано 600 тысячь руб. будувала ся 91 лѣтъ? (Зо всѣмъ такъ, якъ церква при »Народномъ Домѣ во Львовѣ«.) Отже нехай оповѣдае „Новое Время“, якому въ даному разѣ можна вѣрити.

„Пытане про будову катедральнои церкви въ Новочеркаску було порушено заразъ по заснованю сього мѣста въ 1805 р. Плянъ будовы бувъ затвердженый въ 1806 р., а заклали церкву лише 1. жовтня 1811 р. Вôдъ 1. жовтня 1811 р. по 29. серпня 1844 р., — себто 33 роки, — церква все будувала ся, але въ нещасливый для неи день 29. серпня 1844 року она завалила ся.

Царь Микола I. пôславъ туды слѣдчу комісію, яка знайшла великй крадѣжи: церкву будували зъ зовсѣмъ поганого матеріялу; вартôсть робôтъ вынесла 640 тысячь рублѣвъ. 2. грудня 1850 р. въ присутности наслѣдника трону Александра Николаевича знову заклали „нову катедральну церкву“, на будôвлю якои було призначено 622 тысячь рублѣвъ. Будôвля сеи церкви тягла ся 13 лѣтъ, а въ ночи 11. мая 1863 р. и друга »нова катедральна церква« завалила ся. Знову комісія, яка знайшла, що лѣпше буде перебудувати сй руины, нѣжь на ново розпочинати будôвлю. Перебудоване руинъ тягло ся 17 лѣтъ, вôдъ 1863 до 1880. 17. мая 1880 р. вышовъ розказъ: „Катедральну церкву, що завалили ся въ 1863 р., а теперь добудовують ся, збурити, призначивши на се (збурене) 106 тысячь руб., а на еи мѣсце закласти третю „нову катедральну церкву.“ Грошей на третю церкву було призначено 624 тысячь руб. Отже вôдъ 1880 р. Новочекаска церква будуеть ся й доси...

За десять лѣтъ буде столѣте зъ дня першихъ еи засновинъ, а за 4 роки можна буде обходити столѣтнй роковины того дня, коли царь Александеръ I. затвердивъ плянъ будовы“.

Такъ оповѣдае „Новое Время“ сю цѣкаву историю майже столѣтнои будову церкви, на яку выдано майже 2 міліоны руб. (1 міліонъ 993 тысячь руб.) Нѣхто не може сказати, чи на неи не пôйде ще стôлько, бо нѣкому не вѣдомо, коли скôнчить ся се шахрайство пôдъ назвою „будова церкви“.

Але ся Новочеркаська »исторія« не одинока. Хто въ Росіи не знае якъ будували церкву въ самôмъ Петербурзѣ, на тôмъ мѣсци, де страчено Александра II. Всѣмъ вѣдомо, що будова сеи церкви черезъ крадѣжь спинила ся на якійсь часъ. Грошѣ призначенй урядомъ на церкву голова будôвничои комісіи, архикнязь, поклавъ до своеи кишенѣ. Бôльше якъ на 10 лѣтъ була перервана робота. Чекали ажь селяне знову зложать сотки тысячь рублѣвъ, зароблений кровавицею, щобъ заткати дѣру пôсля князѣвскои крадѣжи. Новочеркаска „будова церкви“ такъ само цѣкава, якъ Петербурска, (якъ и при Народномъ Домѣ у Львовѣ), шкода тôлько, що дописуватель не каже, хто розкрадавъ тй міліоны. Рѣчь певна, що попôвство тутъ не було покривджене, бо инакше оно давно спинило бы шахрайство и запакувало бы злодѣѣвъ до тюрмы.

* * *

Мы вже познакомили нашихъ читачѣвъ зъ селяньскими розрухами на Украинѣ (россійскôй), въ Полтавщинѣ, въ Харкôвщинѣ и въ Черниговщинѣ. Теперь можна сказати, що розрухи придушенй, але не задушенй, бо сють-тутъ обявляють ся то въ тôмъ то въ другôмъ мѣсци. Скôлько жертвъ пало пôдъ часъ тыхъ розрухôвъ, не можна ще обчислити, бо ще имъ не конець; россійскій урядъ ще й доси катуе селянъ за те, що они не хотѣли вмерти зъ голоду. Крôмъ того, що настрѣляли богато невинныхъ, теперь забивають на смерть кіями; безглядно дають по 100 и бôльше ударôвъ. Одного старшину громадского за те, що не мôгъ чомусь въ однôй хвили прійти до ґубернатора, забили на смерть кіями; оповѣдають, що жовнѣры, котрй були при тôмъ, млѣли вôдъ одного виду того „усмиренія“.

Вôйско мало острый наказъ стрѣляти не на вѣтеръ, а цѣляти. (Такій наказъ бувъ »5. цвѣтня 1902 р. ч. 24 въ Полтавѣ« вôйскови Полтавского ґарнізону.)

По всѣхъ украиньскихъ селахъ поліція трусить всякй закамарки, и мѣсцями навѣть пробуе копати землю, де на думку поліціи можна знайти забороненй книжки, або тайну друкарню. Попы теперь выразно стали на службу поліціи и доносять на всѣхъ и все. Наприкладъ на доносъ, о. Плахотин'а« поліція перевернула до горы ногами с. Максимôвку. За се селяне ухвалили на нарадѣ — втрое зменшити попови платню за требы. Теперь украиньскій селянинъ по трохи вже звыкъ до „нелеґальнои“ (забороненои) книжки; вмѣе еи читати и ховати вôдъ попа, папа и поліціи.

Въ Мѣньскôй ґуб. селяне позапроваджували собѣ »кружки для самоосвѣты. Про се довѣдалась поліція и арештувала 150 человѣкъ. Де кôлькохъ зъ нихъ назвала „важаками“ (проводирами) и впакувала до Московскои тюрмы. А за що? За те, що темный человѣкъ хоче бодай трохи навчитись. Въ деспотичнôй державѣ навѣть за науку садовлять до тюрмы, — и коли? тодѣ якъ у селянъ багато роботы въ поли!

Въ остатнй часы були бôльшь-менше замѣтнй такй селяньскй розрухи: въ Воронежскôй ґуб. рухъ обхопивъ кôлька повѣтôвъ. Почалось зъ сѣлъ Великй и Малй Курлаки, де селяне не позволили панови продавати лѣсъ, якій они вважають своимъ присвоенымъ паномъ. Ґубернаторъ спровадивъ сюды 5 вôддѣлôвъ жовнѣрôвъ и страшно збивъ селянъ рѣзками. Въ другихъ мѣсцяхъ до бійки не дôйшло, але певне дôйде, бо рухъ все розшируеть ся. Всюды селяне жадають по дѣлу паньскихъ ланôвъ, але такого, щобъ панъ зъ родиною не бувъ покривдженый то бь-то ту частку землѣ яка выпаде на голову мае достати и панъ зъ родиною.

Разомъ зъ голодомъ въ Росіи пануе промыслова крѣза*), яка за остатныхъ три роки выкинула богато людей зъ фабрикъ, котрй не знають куды подѣтись: въ мѣстѣ нема що робити, въ селѣ нема що ѣсти. У всѣхъ великихъ мѣстахъ роботы по фабрикахъ на половину зменшенй а часто зовсѣмъ спиненй; працю оплачують дуже низько. Робôтники ходять вôдъ одной фабрики до другои даремне. Такъ дѣеть ся въ Ревелѣ въ Лѣбавѣ. Въ Кіивѣ безробôте обговорювалось въ мѣскôй радѣ; на полудни въ копальняхъ вугля также безробѣте, — въ Бахмутскимъ повѣтѣ, напр. »коксовѣ печи стоять«; те саме й на Кавказѣ; зъ одного Баку за якихъ 9—10 мѣсяцѣвъ выслано 10 тысячь робôтникôвъ такъ само и на Криму и на Сибѣри. Можна сподѣватись, що деспотичный ладъ, якій найбôльшь тому виненъ, не довго потягне.

Зъ „Гр. Г.“

*) Крѣза се застôй (бракъ роботы) по заводахъ (фабрикахъ.)

Дописи.

31. Листъ изъ старого краю.

Пустй слова...

Галицкій соймъ отвирае звычайно краевый маршалокъ (а е нимъ въ Галичинѣ все польскій шляхтичь и то не простый, а зъ ґрафскимъ або якимъ иньшимъ высокимъ титуломъ) промовою, въ котрôй обговорюе краевй вôдносины та згадуе про працѣ, якй мае соймъ выконати. Такъ було и пôдчасъ сеи сесіи. Говоривъ ґр. Потоцкій, польскій маґнатъ, заѣлый ворогъ усего, що руске, котрого именоване на краевого маршалка наступило противъ волѣ Русинôвъ, а навѣть противъ волѣ бôльше умѣркованыхъ Полякôвъ, котрого именоване було якъ-разъ доказомъ тои „опѣки“, якою окружае Русинôвъ Вѣдень, чи тамъ, якъ говорить нашъ хлопъ, „найяснѣйшій монархъ“... И коли сей русинoѣдный панъ ґрафъ перейшовъ у своѣй промовѣ на польско-рускй вôдносины, то сказавъ мѣжь иншимъ, абы народности, поселенй въ Галичинѣ, не ширили „суспôльнои и національнои ненависти“, абы вôдносили ся до себе изъ „взаимною любовію“, а тодѣ „бôльше здобудуть“..

Такъ говоривъ маршалокъ, маючи очевидно на думцѣ Русинôвъ, бо-жь Полякъ нѣколи не скаже, що вôнъ завинивъ, нѣ, бо вôнъ усе доказуе, що вôнъ лишь любить Русинôвъ, та „невдячнй“ Русины не розумѣють того и ненавистію йому платять...

На таку промову всякій чесный человѣкъ вôдповѣвъ бы такъ: Доки будуть богатй кривдити бѣдныхъ, доки польскй верховоды будуть давити Русинôвъ, доти нашимъ обовязкомъ є ширити суспôльну и національну ненависть. Абы зломити, стерти зъ лица землѣ ту ворожу силу, котра не дае бѣдакови жити по людски, котра ломить природнй права, давлячи народность, на се треба запалити въ серцяхъ пригнобленыхъ та покривдженыхъ велику ненависть, таку ненависть до гнобителѣвъ-кровопійцѣвъ, якою повинна бути любовь до всего, що гарне, чесне, правдиве... Бо щобъ любовь мѣжь усѣми запанувала, на се треба повалити всѣхъ тыхъ, що живуть трудомъ другихъ, що кривдою сытй, що неправду творять, а щобы ихъ повалити, треба ихъ ненавидѣти, ненавидѣти, якъ ворогôвъ свѣтла, пріятелѣвъ тьмы...

А москвофілы?

Такъ вôдповѣвъ бы кождый чесный человѣкъ, але не москвофілы. Пощо ихъ обиджати, думаючи, що они также можуть бути чеснй?!.. Они-жь уже давно запродують ся, а чи россійскому правительству, чи польскôй шляхтѣ, чи обоимъ наразъ, — чимъ бôльше такихъ, котрымъ можна запродати ся, тымъ лучше, бо бôльше буде доходôвъ. Адже одинъ зъ ихъ „стовпôвъ“, Григорій Купчанко, що недавно померъ у Вѣдни, запродувавъ ся россійскому, австрійскому и болгарскому правителству рôвночасно, а имъ чому не пôти бы за тымъ примѣромъ?! Проте зрозумѣла рѣчь, що на промову маршалка „Ґалѣчанѣнъ“ вôдповѣвъ: „Русское населеніе края въ лицѣ русско-народной партіи имѣетъ якъ-разъ тѣ свойства, о которыхъ упоминалъ краевый маршалъ...“ Мы будемъ васъ любити, панове шляхта, — кричать благаючимъ голосомъ москвофілы — лишь возьмѣть насъ на службу! Польскій загалъ ненавидить Москалѣвъ и тому польска шляхта внимаєть ся трохи принята москвофілівъ на службу, а они, бѣдаки, починають тратити терпеливôсть и що разъ бôльше допрошують ся.

Бо они всюды однакй. Чи вашъ Обушкевичь, що для бискупскои ласки свѣдчить противъ власнои совѣсти и противъ тои церкви, котрои есть слугою и котра йому хлѣбъ дае, тай ще скадае зôзнаня по польски, — вôнъ, попъ рускои церкви! — чи нашй Мончаловскй, Марковы и т. п., що тягнуть до Росіи и православія, а рôвночасно лижуть ноги польскôй шляхтѣ та розпинають ся за католицизмъ, — всѣ они хотять лишь зыску, зыску, и ще разъ зыску, а зъ якого жерела, се имъ байдуже...

„Пôдъ однымъ дахомъ“.

Панскій ювилей справляють також пôдъ однымъ дахомъ — москвофілы зъ Поляками. Сей ювилей мае свою „историю“: Русины справляли його ще въ зимѣ, про що я писавъ вамъ въ своимъ часѣ. Теперь хотѣвъ його справити „край“; то есть: верховодяча въ краю польска шляхта на спôлку зъ польскими „демократами“ рôжнои масти, а до того тріюмфального воза „робôтничого паны“ хотѣли запрячи и Русинôвъ. Добродушнй Рутенцѣ позасѣдали зъ початку навѣть въ комітетѣ, Вахнянинъ, пос. Глиджукъ та иньшй. Они все готовй до згоды. Та коли побачили, що той ювилей мае бути властиво католицко-польскою маніфестаціею, коли рускй ґазеты освѣтили належно шопку, то они выступили зъ комітету. За те запрошено до комітету „poczciwych Rusinów ze staroruskiej partyi.“

Панске завѣщане.

А папа посылае въ свѣтъ посланія за посланіями, вѣчно нарѣкаючи на бѣдноту своеи церкви та на свою „немôчь.“ Де жь таки такъ?! Всѣлякихъ „єретикôвъ“ не можна нѣ саджати до арештôвъ, нѣ палити на кострахъ, нѣ нѣчого. Пропали давнй, добрй часы...

Вô всѣхъ тыхъ посланіяхъ папа переконуе „сильныхъ свѣта сего“, що церковь не стоить на перешкодѣ ихъ панованю, а противно еще пôддержуе те ихъ пановане. Отъ и въ найновѣйшôмъ посланію, котре папа назвавъ „завѣщанемъ, полишенымъ для народôвъ“, читаемо:

„Церковь береже въ добре й докладно означенôй рôвновазѣ слушнй границѣ у всѣхъ правахъ и всѣхъ привилеяхъ суспôльного загалу. Рôвнôсть, яку она голосить, не дотыкае рôжницѣ всѣлякихъ суспôльныхъ станôвъ, якихъ очевидно вымагае сама природа“.

Такъ, такъ... Природа, та й природа, котра такъ царя, якъ и жебрака приводить на свѣтъ однаковымъ способомъ, вымагае, абы одинъ дармоѣдъ мавъ на годину кôлько доходôвъ, кôлько цѣла робôтнича родина не вспѣє за рокъ заробити...

Христе, Христе, и Ты розпинавъ ся за нихъ!...

5. Липня, 1902 р. М. Л.

Сема головна конвенція „Руского Народного Союза" въ Jersey City, N. J.

(Дальше.)

Пôдчасъ конвенціи въ Питсбургу 12, 13 и 14 червня 1900 р. мастокъ Р. Н. Союза выносивъ $10.184.40

Зъ того готовыхъ грошей було	7.457.31
а на довгахъ	2.727.09
По конвенціи старый касієръ п. Конд. Котанчикъ вôдобравъ мѣсячного вôдъ членôвъ на суму	567.86
такъ, що въ его рукахъ знаходилось готовыхъ грошей разомъ	8.025.17
Зъ того выплативъ выдатки конвенційнѣ и посмертнѣ на суму	4.335.98
Звернувъ новому касієрови п. Алексію Шлянтѣ	3.688.93
Алексій Шлянта вôдобравъ вôдъ старого касієра п. К. Котанчика	3.688.93
Мѣсячного и т. п. вôдъ членôвъ за 2 роки до 13 юнія 1902	41.267.85
Вôдъ довжникôвъ доставъ	437.00
Процентъ вôдъ грошей що лежали у банкахъ	213.30
Разомъ за 2 роки вôдобравъ	$45.607.08
Зъ того выдавъ	30.283.78
Зôстало ему готовыхъ грошей	15.323.30
Довгъ перебравъ Алексій Шлянта вôдъ Конд. Котанчика на суму	2.727.09
Черезъ два роки звернено	437.00
Зôстало на довжникахъ	2.290.09

Мастокъ Р. Н. Союза дня 20. юнія 1902 року выносивъ готовыми грошми 15.323.30
На довгахъ 2.290.09
Разомъ: **$17.613.39**

Контрольна комісія знайшла, що на повысшу суму зложили ся слѣдуючи позиціи:

Почтовыхъ переказôвъ на суму	1.039.74
На книжочкахъ банковыхъ	12.606.75
При касієру були	1.676.81
О. Константкевичъ довженъ	138.00
Юр. Хилякъ „	1.210.31
Дзуриштинъ „	200.00
Поляньскій и Старинщакъ разомъ довжни	741.78
Що робить разомъ суму	$17.613.39

По предложеню контрольною комисією такого справозданя п. Ал. Шлянта заявивъ, що сей рахунокъ за высокій и що въ касѣ только грошей нема. Запытаный черезъ конвенцію якій пôсле его мнѣнія е правдивый станъ мастку Союза сказавъ п. Шлянта, що мастокъ Союза выносить $17.552.47 що робить по вôдтрученю сумы 2.290.09 (котра е на довгахъ) готовку 15.262.38 Сумы тѣ поданѣ п. Шлянтою конвенція приняла яко пôдставу до дальшыхъ рахункôвъ. Опосля п. Шлянта жадавъ, щобы конвенція опустила ему процентъ въ сумѣ $213.30, однакъ делегаты на то не згодили ся. Дальше п. Шлянта хотѣвъ, щобы ему конвенція ухвалила певну заплату, на що присутнѣ згодились пôдъ условемъ, що п. Шлянта скаже скôлько ся ему належить. На кôлькаразове запытане черезъ предсѣдателя п. Шлянта не подавъ жадної сумы въ наслѣдокъ чого конвенція признала п. Шлянтѣ яко заплату тоту суму, котру вôнъ подавъ въ своихъ розходахъ и котра вже мѣстить ся въ повысшôмъ рахунку.

Предсѣдатель запытуе п. Шлянту — на пôдставѣ заприсяженого зôзнаня Анны Островской (теперь Кѣферъ) зъ Simpson, Pa., въ котрôмъ тая-жъ зôзнае, що п. Шлянта выплативъ ей не 300 доляры якъ то ей належало ся, а лише $150.00 — для чого п. Шлянта записавъ въ розходахъ $300.00 а въ дѣйствости выплативъ тôлько $150.00 ? — Ал. Шлянта представляе квитъ на $300.00, котрый однакъ не бувъ оголошеный въ газетѣ, якъ се звычайно дѣесь, и каже що вôнъ справдѣ выплативъ $150.00 Аннѣ Островскôй, а другихъ $150.00 уживъ на выплату довгôвъ по бл. п. ей мужу и другихъ выдаткôвъ зъ тымъ сполученыхъ и що вдова сама на то ся згодила. Конвенція не приняла сего управедливленя, кажучи, що касієръ не мае права розпоряджати посмертною запомогою, але всегда повиненъ заплатити стôлько скôлько кому належить ся, рôвночасно поручила конвенція п. Шлянтѣ, щобы найдальше до 15. юлія с. р. $150.00 на мінтингу братекôмъ въ присутности предсѣдателя п. Мерены до Simpson, Pa. Аннѣ Островскôй за власною кишенѣ выплативъ, вôдъ неи квитъ на повну суму $300.00 получивъ и тойже при переданю книжокъ и рахункôвъ новому касієрови доручивъ.

Теперь внѣсъ п. Шлянта, щобы роздати картки до голосованя (на котрыхъ були выписанѣ имена кандидатôвъ поставленыхъ на рôжнѣ уряды Союза кандидаційною комісією) всѣмъ делегатамъ и урядникамъ еще передъ вечерою. Надъ тымъ предметомъ розвинулась широка дискусія за и противъ. Вкôнци заряджено поимене голосоване зъ котрого показалось, що бôльшисть голосôвъ була за тымъ, щобы лишь прочитати имена кандидатôвъ передъ вечерою, а картокъ до голосованя не роздавати але роздати ихъ ажь передъ самымъ голосованемъ, бо тое могло бы стати пôзнѣйше причиною змылокъ и непорозумѣнь.

По сѣмъ вôдчитано слѣдуючу листу кандидатôвъ:

Предсѣдатель	1. о. Стефановичъ М. 2. о. Бончевскій А.
Заст. предсѣд.	1. Кравчишинъ М. 2. Посипанко Ив.
Секретарь	1. Ядловскій Сем. 2. Грипко Вас. 3. Пирчъ Д.
Касієръ	1. Глова Иванъ 2. Пар(и)лякъ Иванъ 3. Шаршонь Алекс.

Выдѣловй:

Туроцъ Мих., Голодъ Діон., Добошъ Андр., Начута Мих., Гривнякъ Мих., Сабатъ Ив.

Заст. выдѣловыхъ:

Гарбаль Ал., Югасъ Мих., Шпакъ Еміл., Валевскій Ал., Добровскій Ник.

Контрольна комісія:

о. Арданъ Ив., Кирчôвъ К., Гардій Ив.

По прочитаню листы кандидатôвъ, о. Арданъ заявивъ, що зрѣкаесь кандидатуры на члена контрольнои комісіи, що конвенція приняла до вѣдомости, а делегаты и урядники розôйшлись на вечеру.

(Конець буде.)

Дописи.

Посвящене церкви въ Джерзи Сити, Н. Дж.

Уже на св. Петра и Павла зачали люде зъѣздити ся зъ подальшихъ сторôнъ на церковно-народне торжество. Въ суботу дня 12. липня б. р. вечеромъ о год. 8½ вôдправлено вечѣрню зъ литією, на котрôй було богато присутныхъ людей. На посвящене прибули слѣдуючй священики: о. Ив. Констанкевичъ, о. Ив. Арданъ, о. А. Бончевскій, о. П. Тимкевичъ, о. Вол. Нижанковскій.

Въ недѣлю дня 13. липня б. р. о год. 6 рано вôдправивъ Службу Божу о. Н. Пôдгорецкій; о год. 6 о. А. Бончевскій; о год. 8 утреню о. П. Тимкевичъ и о. Ив. Арданъ; о год. 9½ рушивъ походъ при звукахъ музыки зъ галѣ Д. Голода, устроеный м. братствомъ св. Петра и Павла и филією зъ Елизабету, при участи братства св. Арх. Михаила зъ Йонкерсъ, Н. И., тов. „Зоря" зъ Ню Йорку слѣдуючими улицями Green, Essex, Warren, Morris, Washington, Sussex до Церкви. О год. 10. посвятивъ торжественно Церковъ о. Иванъ Констанкевичъ, зъ Шамокинъ, Па. при участи діяконôвъ о. Ив. Ардана зъ зъ Олифантъ, Па. и о. А. Бончевского зъ Ансоніи, Конн. тай прочихъ згаданыхъ священикôвъ.

Цѣле сестричне братство св. Ольги зъ Бльомфильдъ, зъ Ню Йорку (г. м. и д. и.), зъ Бруклина, Елизабету, Гекенсекъ и зъ Джерзи Сити, зôбрало ся въ церквѣ, окрôмъ того прибули майже всѣ парохіяне и парохіянки мѣсцевй и замѣсцевй, якъ зъ Ню Йорку, Елизабету, Елизабетпорту, Нюарку, Гекенсеку, Бруклина и велике число людей зъ Ансоніи, Йонкерсъ, Пасейку, Бейонъ, Трой, и зъ другихъ рускихъ кольоній. Понеже въ самôй церквѣ ледви половина людей могла помѣстити ся, длятого о год. 11 зачало ся вôдъ разу двѣ Службѣ божй въ церквѣ соборова, котру вôдправивъ о. Ив. Констанкевичъ при участи высше згаданыхъ діяконôвъ, а другу Службу божу въ гали церковной при спеціяльно уряджено̂мъ престолѣ вôдправили о. Вол. Нижанковскій и о. П. Тимкевичъ. При кôнци Службы божои держали проповѣди о. А. Бончевскій и о. П. Тимкевичъ.

Въ церквѣ спѣвавъ Службу божу хоръ йонкерскій при участи хору джерзиситского пôдъ диригентурою Василя Кочиш дякоучителя зъ Йонкерсъ. По богослуженяхъ мѣсцевый священикъ подяковавъ теплыми словами, всѣмъ его попередникамъ священикамъ, котрй вôдъ самого початку основаня парохіи працювали и положили пôдвалины пôдъ нынѣшну величаву святыну руску а такъ само всѣмъ людямъ, котрй еще, коло каплички, старои церкви тай теперь коло новои церкви положили богато трудôвъ и жертвъ. Тай всѣмъ братствамъ и гостямъ высказавъ м. душпастырь щиру подяку за участь въ торжествѣ посвяченѣ а заразомъ запросивъ на вечерокъ на 7 год. вечеръ до галѣ церковнои. Въ згаданôй часѣ зôбрало ся поважне число гостей до галѣ и зъ початку фонографъ вôдогравъ кôлька хорошихъ пѣсень, а опосля о. Иванъ Арданъ зачавъ показувати и выясняти свѣтляні образки при помочи лямпы т. зв. кінематографу зъ рускои исторіи и въ загалѣ зъ житя народного. Зъ великимъ зацѣкавленемъ такъ старшй якъ и дѣтвора шкôльна дивила ся на ілюстрованй образки зъ „Луця Заливайка", котрого текстъ дуже выразно вôдчитувавъ о. Тимкевичъ. При кôнци вôдспѣвавъ хоръ джерзиситскій пѣсню „Гей братя вставайте", и пѣснями „Не пора москалеви и Ляхови служить" и „Ще не вмерла" закôнчено вечерокъ, и гостѣ воодушевленй розôйшли ся домôвъ...

На посвячене запрошено всѣ рускй братства „Р. Н. Союза", всѣ сестричнй братства и много братствъ изъ „Соединенія":

Зъ нагоды посвящена надôслали жертвы:

Бр. св. І. Хрестителя въ Desloge, Mo. черезъ Ал. Балиґроцкого $5.00.

Дм. Капитула вôдъ бр. Покр. Пр. Богор. въ Mc-Adoo, Pa. $10.00.

Иванъ Венґринъ и П. Луцакъ вôдъ бр. Пок. Пр. Бог. въ Powhatan, Pa. $5.00.

Громада церковна въ Ramey, Pa. черезъ о. Кульчицкого $5.00.

Mr. Henry L. Morris зъ Ню Йорку $25.00.

Громада церковна въ Пли мавтъ, Па. надôслала слѣдуючу телеграму:

„Поздоровляемо вашу парафію тѣломъ зъ вами не можемо бути но духомъ всегда, слава отцю духовному и чеснымъ рускимъ парафіянамъ.

о. М. Волкай, С. Гравнякъ."

Хто бачивъ нашу церковь особисто або бодай на образку той певно не пожалуе жертвовати дещо на найкрасшу руску св. церковь въ Америцѣ.

Джерзиситець.

Зъ New York. N. Y.

Мы, переселившіися съ родной нашей страны, Матушки Россіи въ веду того, что тамъ подъ гнетомъ батюшки царя невозможно прожить; ибо, если мы, православные, по артельному обсужденію не рѣшаемся работать по 15 копѣекъ (7½ цнт.) въ день, (отъ восходъ сонца, до запада), то царское-„Христолюбивое воинство" заставляетъ насъ съ ружьями, саблями, нагайками и проч... Такъ, что въ послѣднихъ годахъ нетолько политическими преступчиками наполняются многочисленныя тюрмы, а даже и бѣдными работниками. Отсюда мы не признаемъ царского православія истиннымъ Христіянствомъ, но тиранскимъ и звѣрскимъ...

Здѣсь, въ Ню-Іоркъ есть цареславная церковь, но мы въ неи не пойдемъ, мы хорошо понимаемъ, что то не церковъ, а потъ и кровь россійского работника, который пухнетъ съ голода, а царю подать долженъ заплатить, ибо царю хочется, чтобы его имя нетолько почитали въ россійскихъ церквахъ, но и заграницей. А истинныя Христьяне подобнаго самолюбія и насилія не признаютъ...

Поэтому, если вы, Русины обитающи на вольной земли Вашингтона не имѣете намѣренія почитать за главу церкви ни папу римского ни „батюшку царя" — мы готовы къ вамъ присоединится!

І. Красногоровъ.

Ройтôвъ шибъ.

I.

Зловивъ Микита Рыло славного либака Ройта при своѣй „дучцѣ", якъ кравъ кипячку. Вхопивъ въ жиластй крѣпкй руки худу людину за гортанку, держить мовь клѣщами.

„Прецѣнь разъ попавесь, жидуню солоденькій!" каже Микита. „Вѣкъ потямишь мою десницю!..- Чимало накравъ ся моеи працѣ? га?... Годочокъ цѣлый, бôгме годочокъ чигаю на тебе, мало не встѣчу ся..."

Говорить Микита свое, а жидъ вертить ся въ рукахъ, вайкотить, жибонить, страхъ!

„А теперь а-а-а... спôймавъ, якъ Богъ святый на небѣ, що спôймавъ багрія-кучинѣра!" говоривъ Микита Рыло до Ройта и душивъ щоразъ прикрѣйше. „Маешь за мои безсоннй ночи!... Маешь за мою грызоту!... Маешь за кипячку!... Маешь, маешь, но... за все маешь!

За кождымъ словомъ „маешь" Микита душивъ Ройта такъ довго, ажь сей переставъ вайкотѣти, завмеръ на правду.

„Зле", подумавъ Рыло. „Отъ готова напасть, криминалъ, стричокъ таки заразъ. Дрôбку пушками пошолопавъ на жартъ, навѣть не можна назвати се шолопанемъ... иги!... Ну дивѣть ся люде добрй, ну дивѣть ся... Чи-жь мала бы огида таку прудку смерть мати? Та хиба вже не було бы... Господи будь при менѣ!... Встань Мордку, встань!" явъ просити Рыло „я бôльше й пальцемъ тебе не рушу, будешь видѣти не рушу!"

Мардохей Ройтъ лежавъ у бороздѣ, не рушавъ ся.

„Встань Скаріото, встань!.. Дôстанешь вôдъ мене нынѣшну кипячку зъ моихъ дучокъ!... Будешь мати найменше сорокъ киблѣвъ, тôлько встань, не будь дитиною!"

Мардохей Ройтъ незамѣтно здригнувъ ся.

Ади, ади! Антипкôвъ сынъ ще не въ адѣ... може дасть ся упросити и вôджіе кучинѣрскій начальникъ!" приговорювавъ Рыло и дрыхъ въ нехрещеного. „Спробую по доброму, може зъ баюрища вылѣзу... Якъ встанешь, Мордку, дамъ заразъ тобѣ закôпъ на „Новôмъ Свѣтѣ..." будешь копати самъ яму. Бѣда не чепить ся тебе, чи хочу повѣсти, твôй братъ позавидуе тобѣ, якъ дôстанешь „матку" зъ воскомъ.

Пôднѣсъ ся Марходей Ройтъ, пообтиравъ посоку зъ рота, — якъ не той самъ: звеселѣвъ, зрадѣвъ Микитѣ, ставъ роздивляти.

„Але не скасуете свого слова? Вы менѣ дасьте закôпъ на „Новôмъ Свѣтѣ", не правда?

„А якъ бы я не схотѣвъ дати, що менѣ зробишь?"

„Я заразъ кладу ся якъ забитый, а якъ пріѣдуть либаки, повѣмъ, що то вы мене справили..."

Микита зъ погордою глядѣвъ на злодѣя, бачивъ, що ту нема що зачинати зъ проводиромъ кучинѣрскимъ: або трутити въ яму, щобы за нимъ тôлько заклекотѣло, або дати вôдчѣпного, полу втинати и втѣкати вôдъ него. Махнувъ Микита байдужно рукою и сказавъ:

„Мара бери!... Дôстанешь и закôпъ, тôлько не робы збыткôвъ и не засыпуй землею мою кошару.

„Можете бути певнй, що жаденъ пôдъ вашу кошару не понесе въ ночи землѣ; а якъ буде потреба, зъ вашихъ ямъ заберу насыпъ до чиста, нѣхто не буде знати, де дѣвъ ся.

„Не потребую. Я беру землю зъ своеи кошары на свôй ґрунтъ, збыткôвъ не хочу нѣкому робити."

Того самого дня писавъ Фокъ, славна и преучена голова въ той околици, „dobrowolną ugodę" мѣжь Микитою Рыломъ зъ однои стороны, а Мардохеемъ Ройтомъ „геретикомъ" зъ дрогобыцкихъ Ланôвъ, зъ другои стороны. Двайцять свѣдкôвъ знакомъ хреста святого пôдзначили свое имя на тôмъ документѣ, а громадску печать вытиснувъ вôйтъ симъ разомъ за дурно, бо зъ Ройтомъ жартôвъ не було. Впрочѣмъ рука руку мыла: знавъ Ройтовй грѣхи вôйтъ Николай, — знавъ вôйтовй грѣхи Мардохей Ройтъ.

II.

Покинувъ Ройтъ свою ватагу „Гевре Грандъ" пôдъ проводомъ молодшого брата Люзера Ройта, а самъ почавъ копати яму на свою руку. Кучинѣрска ватага доставляла щоденно свѣжои двоножнои силы робучои; кого спôймала, хотѣвъ чи не хотѣвъ — йти мусѣвъ, коли хотѣвъ дальше истнувати въ своѣй питомôй Калифорніи. Въ ночи выкопану землю десь невидимо кучинѣры розносили по чужихъ кошарахъ и рано було знову чисто, копали дальше.

„Кôлько ты Ройте давъ Рылови за закôпъ?" пытали сусѣды, въ котрыхъ не разъ кравъ кипячку.

„Кôлько я давъ... кôлько я давъ?" повторявъ глумливо Ройтъ, „всѣ грошѣ, коли хочешь знати!"

Дѣйсно у Ройта не було нѣякихъ грошей. Робивъ бляшки то по десять, то по двайцять крайцарôвъ и тыми значками выплачувавъ робôтникамъ, а робôтники ишли зъ такими „грôшми" на „кантину" до нового ватажника „Геври Грандъ" и тамъ дôставали „колена (колочену) фасолька, хлѣбъ парове и маслянка дешева." Тай якій то хлѣбъ бувъ — заплѣснѣлый або згôрклый! яка то фасоля зôпсована и маслянка, що ажь въ нѣй шипотѣло!... Найголоднѣйшій псище не ткнувъ бы ся бувъ такихъ марципанôвъ...

Но якъ сказано, хто разъ попавъ ся въ руки ватазѣ „Гевре Грандъ", сей мусѣвъ якъ за повинность вôдробити Ройтови одинъ-два днѣ и дôстававъ за се — хотѣвъ чи не хотѣвъ — заплату бляшаными значками, котрй можна було промѣняти у грубои ѐнты, за „колена фасолька и за дешева маслянка".

„Бери хаме дванайцять шустокъ бляшками!" говоривъ Ройтъ робôтникови. „Груба ѐнта пріійме борше, нѣжь правдивй... Въ неи всего дôстанешь, чого твоя душа забагне!..."

Такимъ способомъ докопавъ ся Ройтъ ажь до глубины трійцять пяти сяжнѣвъ, натрафивъ на камѣнь — анѣ рушь дальше! — а ту й заморока бе, найтвердша голова не въ силѣ выдержати бôльше, якъ двѣ годины, а млынокъ хоть фурделить разъ у-разъ, та нѣчого не помагае.

„Сотку заразъ дамъ тому, хто розсадить динамітомъ камѣнь на сподѣ!" каже разъ Ройтъ.

Нащуривъ Гулай Федько уха выслухавъ и повѣдае:

„Дайте намъ на руку сотку заразъ, але не бляшками — такъ полѣземо зъ кумомъ Иваномъ Заразою розстрѣляти.

„На маешь сотку, якъ лѣдъ гладку". мовить Ройтъ, и давъ обомъ выказъ на стоґульденовый льосъ.

Оглянувъ Гулай нѣбы ученымъ окомъ, пôзнавъ нумеръ 100 и каже до кума Заразы:

„Добра сотка, правдива... Я нумеръ „сто" пôзнаю и змеркомъ!

Злакомили ся бѣднй невѣжй хлѣборобы на таку суму, сховали папѣръ, пôшли до ямы, стали довбати въ камени дѣру, щобы можна вложити динамітовый патронъ и розсадити на куснѣ. Довбають, сверлять камѣнну опоку по своему, а ту — якъ не гукне обомъ въ очи: бухъ! — и безъ динамітового патрона скала розсадила ся пôдземною силою. „Матка" воскова воскресла: надуло воску повнѣсѣньку яму на трійцять пять сяжнѣвъ, — оба хлопы остали на сподѣ разомъ зъ льосовымъ выказомъ на сто ґульденôвъ.

Пять мѣсяцѣвъ брали та й брали вôскъ зъ ямы разъ у-разъ днемъ и нôчю, заким дôбрали ся до покôйникôвъ Гулая и Заразы, котрй полишили кôлька найцятеро дѣтей нагихъ, голодныхъ, жѣнки безъ рубатокъ и чотырохъ беззубыхъ и немôчныхъ дѣдôвъ, — але за то зробили Ройта Мардохея въ однôй хвили міліонеромъ.

N 74

Выбравъ Ройтъ скарбы зъ святои землицѣ, купивъ въ Стрыйщинѣ красный маетокъ, ставъ паномъ-дѣдичомъ та й въ додатку польскимъ патріотомъ, а людемъ на незабудь лишивъ ненакрыту и необставлену яму. Не оденъ, повертаючи въ ночи по тяжкôмъ трудѣ зъ кошары, знаходивъ въ нѣй вѣчный спочинокъ, пропадавъ у незмѣреной глубинѣ безъ вѣсти.

(Конець буде.)

„SVOBODA"
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly, published every Thursday by the Svoboda Publ. Co., 111 Lackawanna Str., Olyphant, Pa.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered at Olyphant, Pa. Post Office as Second Class Matter.

"Свобода"

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза", выходить що тыждня въ Четверъ и коштує:

Въ Америцѣ на рôкъ $2.00
„ „ „ пôвъ року 1.00

Оплачувати ґазету треба все-гда зъ горы (напередъ).

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то є карточку, котру достанете вôдъ почтаря або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годнѣ грошей достати.

Адресъ:
„SVOBODA"
111 Lackawanna Str.,
OLYPHANT, PA.

Нумеръ телефону: 8082.

Черезъ нашу редакцію можна замовляти и пересылати грошѣ для всѣхъ старокраєвыхъ рускихъ ґазетъ и другихъ выдавництвъ.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, також свôй старый адресъ.

Безъименныхъ дописей не приниманмо.

Хто хоче, щобы его статя, допись и т. п. були надруковані въ „Свободѣ" въ четверъ, той мусить прислати намъ тую статю або допись такъ, щобы мы ѣѣ достали найдальше въ попередну суботу.

Конвенція

гр. кат. священниковъ и делеґатôвъ громадъ дня 22. с. м. въ Scranton, Pa. почалась Сл. Божою, котру вôдспѣвавъ о. Андрей Годобай. Въ церкви було людей около 200. Заразъ по Сл. Божôй почалась конвенція въ гали пôдъ церквою. Предсѣдатель зъ уряду о. візитаторъ отворивъ засѣдане короткою промовою, въ котрôй зазначивъ, що церковь гр. кат. въ Америцѣ удержована народомъ, повинна управлятись народомъ и то въ способъ автомочный, значить, кожда громада повинна мати свою самоуправу — ще по кôлькохъ злишныхъ словахъ о. Годобай закôнчивъ свою бесѣду и покликавъ на секретаря о. Чучку.

На порядокъ дневный предложивъ о. Годобай вôдчитане выробленыхъ статутôвъ пôдъ заголовкомъ: „Правила самоуправленія гр. кат. церквей въ сѣверной Америки." Читавъ о. Лавришинъ. Оденъ зъ делеґатôвъ поставивъ внесене, щобъ надъ начеркомъ статутôвъ не дебатовати, лишь щобъ перше начеркъ статутôвъ оголосити въ часописяхъ, розослати всѣмъ церковнымъ громадамъ, а вôдтакъ на слѣдуючôй конвенціи дебатовати и голосовати.

О. Мартякъ вносить, щобы поправити начеркъ статутôвъ на тôй конвенціи, а вôдтакъ на слѣдуючôй конвенціи предложити выроблені статуты.

Приступлено до читаня параґрафôвъ статутôвъ. При параґрафѣ, въ котрôмъ стояло, що люде, котрі належать до безбожныхъ (?!) орґанізацій, не можуть бути гр. кат. вѣрниками, счинилась буча. Деякі делеґаты зрозумѣли, що и члены „Соединенія" не можуть бути гр. кат. вѣрниками. О. Визитаторъ пояснивъ, що ту о сполкахъ нема бесѣды.

Першого дня тревало засѣдане до год. 2. вôдтакъ удали ся всѣ на обѣдъ.

По полудни о год. 3. конвенція дальше продовжалась. О. К. Лавришинъ читавъ статуты, а делеґаты робили важнѣйші, або меньше важні замѣтки.

Важнѣйше зъ постановъ статутôвъ є те, що. о. референтъ предложивъ, що народъ разомъ зô священниками мае право выбирати епископа и що проперты (маетки) церковні, поки не будемо мати свого епископа, мають бути власностію громады. Также мѣжь параґрафами треба и тѣ пôднести, що вôдносять ся до фонду емиряційного священниковъ, ихъ вдôвъ и сиротъ.

Не було сказано ясно, хто и якимъ способомъ выбирае декановъ и головный урядъ. але ухвалено, що слѣдуюча конвенція вôдбуде ся въ Hazleton, Pa. въ дняхъ помѣхъ 15–20 октобра с. р.

По скôнченю читаня параґрафôвъ статута и по короткôй дебатѣ попросивъ о голосъ о. Несторъ Дмитрôвъ и просивъ, щобъ его вважати лишь гостьомъ, котрый прійшовъ на ту конвенцію урядово непрошеный, якъ и всѣ священники зъ Галичины не були прошені нѣ урядово, нѣ приватно.

О. Візитаторъ и цѣла ковенція згодилась охочо, щобъ о. Дм. говоривъ.

Интерпеляція о. Н. Дмитрова звучала такъ:

Впр. о. Візитаторъ зволить вôдповѣсти:

1) Хто его выславъ до Америки и въ якôй цѣли?

2) Єсли его якій урядъ высылае, то якій и зъ якою юрисдикціею?

3) Єсли візитаторъ дôставъ яке таке препоручене (не юрисдикцію) въ справахъ гр. кат. въ Амерцѣ, чи вôнъ розумѣвъ гр. кат. и тыхъ, котрі походять зъ Галичины чи лишь тыхъ, котрі родили ся на Угорщинѣ.

4) А если візитаторъ мавъ яке препоручене взглядомъ Русинôвъ гр. к. обряду зъ Галичины, чому вôнъ не запросивъ на конвенцію и священниковъ и делеґатôвъ зъ громадъ, въ котрыхъ суть священники рускі зъ Галичины?

5) Чи Впр. о. Візитаторъ мае лишь припоручене для гр. кат. Русинôвъ, уродженыхъ на Угорщинѣ — а если такъ, длячого?

(Дальше буде).

СТРАЙКЪ.

Національна конвенція въ Индіянополисъ, Инд. здѣлала несподѣванку цѣлôй Америцѣ. Всѣ надѣяли ся по нѣй загального страйку майнерôвъ, поклику до борбы на жите и смерть, застою въ промыслѣ и торговли, краху и т. п. наслѣдкôвъ. На щасте конвенція не була такимъ вѣльколакою. По довгôй и зрѣлôй розвазѣ делеґаты прійшли до сего заключеня, що страйкъ при мягкôмъ углю зовсѣмъ не поможе страйкерамъ вôдъ твердого угля. Те саме доказувавъ и президентъ Мічелъ, пропонуючи грошеву пôдмогу для округôвъ обнятыхъ страйкомъ. Причиною такого кроку проводира „Юніи Спол. Майнерôвъ" є мѣжь иншими и ся обставина, що нагромаджено величезні засобы мягкого угля, які выстали бы на 5 до 7 мѣсяцѣвъ. Загальный страйкъ бувъ бы отже проґраный. Президентъ Мічелъ є тои гадки, що буде о много лѣпше, наколи мягке угля лишить ся при роботѣ, даючи сталу запомогу страйкерамъ такъ довго, доки не выграють. Въ тôй цѣли предкладае слѣдуючій плянъ:

1) Зъ касы „Юніи Спол. Майнерôвъ" выасиґновати для страйкерôвъ 50.000 долярôвъ.

2) Поодинокі льокальні юніи въ околицяхъ не обнятыхъ страйкомъ мають рôвнож дати сейчасъ на ту цѣль вôдповѣдну суму.

3) На всѣхъ майнахъ при мягкôмъ углю буде наложеный добровôльный податокъ, до высоты 1 доляра тыжнево.

4) Урядники всѣхъ майнерскихъ дистриктôвъ, котрі побирають мѣсячно по 60 долярôвъ и высше, обовязані складати четвертину своеи платнѣ на запомогый фондъ для страйкуючихъ.

5) Мае бути выдана вôдозва до цѣлого американьского народа о помôчь, а кромѣ того така сама просьба до всѣхъ робôтничихъ орґанізацій.

При голосованю перейшли майже всѣ точки. предложені президентомъ, наслѣдкомъ чого прійде страйкерамъ около 500 тысячь долярôвъ тыжневои запомоги. Якъ бачимо, мають спромогу выдержати страйкъ, хочь бы ще 3 мѣсяцѣ. Треба лише держати ся, якъ доси, не вѣрити злымъ духамъ, котрі раді-бъ повести насъ на манôвцѣ и тямити, що капиталісты воюють неправдою. Вôдваги отже, смѣло до борбы!

Центральна робôтнича юнія въ Ню Йорку порѣшила на оногдѣшнôмъ засѣданю пôдпомагати страйкерôвъ скôлько мога. Комікетъ сеи юніи розôславъ вôдозву до всѣхъ робôтничихъ орґанізацій въ цѣлыхъ Сп. Державахъ зъ просьбою о помôчь для страйкерôвъ. Въ вôдозвѣ сказано, що капиталістамъ ходить головно о знищене найбôльшои нынѣ майнерскои юніи, але не дождуть сего. Робôтники рôжныхъ катеґорій будуть пôддержувати ѣѣ всѣма способами, бо знають, що ихъ орґанізаціи стрѣтила-бы опôсля така сама судьба.

Президентъ Мічелъ объѣде сими днями всѣ загрожені позиціи, щобы покрѣпити слабодухôвъ.

Русинъ всѣмъ вдоволеный.

Прійшовъ разъ старый ґазда до »салюну«, а выпивши чарку виски, ставъ до розмовы зъ присутнымъ тамъ парубкомъ. Не знати, що мѣжь обома зайшло, досить, що парубокъ вдаривъ старого ґазду въ лице.

— Та ты що доброго вчинивъ? — поспытавъ зъ серцемъ ґазда.

— А нѣчо — вôдповѣвъ спокôйно парубокъ — я давъ тобѣ по мордѣ.

Ґазда погрозивъ ему кулакомъ кажучи: »Вôддавъ бы я тобѣ, що ажь бы тобѣ червона потекла, але я вже старый, нездужаю; пожди, за хвильку прійде ту мôй сынъ, а тогды вôнъ тобѣ покаже, почому локотъ ковбасы.

Не забавило хвильки, якъ молодый сынъ ґазды увôйшовъ до салюну. Батько розказавъ ему свою зневагу та радивъ пôмстити заподѣяну ему обиду. Тогды сынъ приступае до парубка и пытае:

— Ты вдаривъ по мордѣ мого батька?

— Та я — вôдповѣвъ парубокъ.

— Ану спробуй еще разъ то тогды я тобѣ покажу — вôдгрожувавъ ся обуреный сынъ.

Парубокъ, ненадумуючись довго, приступивъ до ґазды и знову его вдаривъ по лици.

— Ану спробуй еще разъ вдарити мого тата — присѣкавъ ся ґаздôвъ сынъ до парубка.

Парубокъ спокôйно вдаривъ ґазду другій разъ.

— Ану спробуй еще разъ!

Парубокъ вдаривъ еще разъ.

Тогды сынъ розжалобленый обидою свого батька, взявъ его за рамя, кажучи: »Татуню, ходѣмъ звôдти геть! Ту нема що робити«!

Якъ то кажуть, не казка, а правда, бо сесю казку можна примѣнити зъ дуже малыми змѣнами до нашихъ людей. Ихъ можна бити на всякі лады та розличного рода буками, а они собѣ зъ того байдуже. Кажуть, що се нѣчо, такъ Богъ давъ, такъ мае бути, бо и когожь бы били, якъ бы не стало Русина. Русинъ чимъ не будь вдоволеный, абы лишь малесенькій кутокъ, де бы можь на нôчь голову склонити та трохи лихои ѣды. А якъ того всего нема, то и такъ добре. Видко такъ мало бути и такъ стало ся. Заходити въ голову и роздумувати надъ тымъ, чому оно не такъ, якъ въ людей, Боже борони, еще голова розболить, або, Боже прости, надбѣгне яка грѣшна думка, тай стане Русина мулити, що такъ не повинні обходити ся зъ нимъ якъ до теперь, що на свѣтѣ панує богато неправды, що другі люде скачуть по нѣмъ якъ по болотѣ и т. д. Розумѣе ся, на що того всего. Русина хата зъ краю, вôнъ не творить ся до такихъ рѣчей. Вôнъ вдоволеный чимъ небудь! Що ему хибує? Мае хатину, мае лôжко, сѣнникъ, жѣнку, лишь сиди въ хатѣ тай не рипай ся. Але нѣ! Мы бы помылили ся, якъ бы сказали, що Русинъ цѣлковито вдоволеный; вôнъ часомъ, въ хвиляхъ великои бѣды, коли до его хаты заглядае голодъ, а до его душѣ впыхають ся зъ ходаками непрошені опѣкуны, вôнъ тогды знаете що робить? Звычайно плаче, деколи на перемѣну то проклинае то знову молить ся, а хто горячѣйшои вдачѣ, то перше на журбу пôдопе, а опôсля потурбує якого свого слабшого краяна.

Те саме вôдносить ся також до бôльше просвѣченых (честь вынятками). Кобы сяке таке удержане, а проче най всѣ чорты возьмуть. Хиба на тѣ чоловѣкъ вчивъ ся, щобы мавъ добивати ся працею лучшого для себе занятя. або, най ся пречь каже, щобы побивати ся ще за другими? Адже-жь еще суть якісь другі партіи, або люде, котрымъ можна буде выслугувати ся и жити тихо, выгôдно, якъ Богъ приказавъ. Характеръ? Еть, въ нынѣшныхъ часахъ!... Случайно, якъ бы не йшло такъ, якъ треба, то на те есть рада: плакати и нарѣкати.

Зъ того всего выходить, що Русины по бôльшôй части вдоволені чимъ небудь, хочь бы хто навѣть на нихъ плювавъ, або бивъ. Єсли-жь окаже ся яке невдоволене, то оно не есть активне, а пасивне.

Ст. Макаръ.

Чудотворна баба.

Завдяки польско-шляхотскому верховодству въ Галичинѣ, мы навѣть туть на вôльнôй земли американьскôй еще не можемо зрозумѣти такихъ рѣчей, якъ примѣромъ те, що ворожбицтво, чарôвництво й другі того рода рѣчи, се просто дурницѣ.

Деякі нѣколи не можуть такихъ дурниць позбути ся. А часъ бы вже зрозумѣти, чары й ворожбицтво суть тôлько „гомбукомъ" для людей просвѣщеныхъ, а добре платнымъ жереломъ доходу для такихъ, котрі живуть тымъ дѣломъ.

Хотяй найде ся иногдѣ людина, яка хоче обяснити легковѣрнымъ, що ворожка або чарôвниця не знають нѣчого бôльше якъ лишь туманити легковѣрныхъ людей, такъ дарма. Ворожки, уживають при тôмъ рôжного рода шепотокъ, а если видять, що чоловѣкъ побожный, беруть й за книжку, читають нѣбы то молитву, нѣбы тамъ якесь заклятя й тымъ такъ розбирають легковѣрного, що сердега думае, будь то бы мавъ передъ собою справдѣшныхъ пророкôвъ, зôсланыхъ вôдъ Бога, для дѣланя чудесъ. Най ему скаже хто, абы не вѣривъ въ дурницѣ того рода, то почуе, що ажь ну! Такого учителя ще высмѣють й накепкують собѣ зъ него до волѣ, згадаючи при тôмъ зъ дѣда-прадѣда, якъ то ихъ колись ворожка або чарôвниця зъ бѣды вывела и на добру дорогу направила, якъ потôмъ добре мали ся, знали кого выстерѣгати ся и т. д.

Хочу ту написати про одну таку чудотворну бабу, котра живе въ Ню Йорку, а наші люде ажь зъ-за Питсбурґа до неи прiѣзджають глядати своеи долѣ, наче-бъ она була пророчицею Русинôвъ въ Америцѣ. Платять за се по два доляры и бôльше. Недужимъ напише карточку до аптики по якесь тамъ лѣкарство або корѣне, що може кождый докторъ на кождôмъ „плейзѣ" зробити.

Я самъ памятаю, якъ оденъ Русинъ прiѣхавъ до неи ажь зъ-за Питсбурґа, щобы его вылѣчила, бо якъ повѣдавъ, мае якусь педугу, що нимъ трясла (тряску). Удавши ся до неи, росповѣвъ все якъ слѣдъ й на конець запытавъ ся, щобы хотѣла за тое, абы его вылѣчила. Ворожка надумавши ся трохи, зажадала вôдъ него ажь 115 долярôвъ й казала пôвтора мѣсяця бути у неи на „бурдѣ". Тодѣ сердега почухробавъ ся въ потилицю. Трохи за много, бачте, зажадала вôдъ него. Немаючи коло себе тôлько грошей, мавъ телеґрафувати до своихъ братôвъ о помôчь. На жаль, не знаю, чи лишивъ ся въ тôй бабы на курацію, чи нѣ, бо якъ емь го видѣвъ въ тôй часъ, коли ся скаржививъ на недостаточну суму грошей, такъ потôмъ и слѣдъ за нимъ пропавъ.

Такихъ случаѣвъ можу навести еще кôлька, а въ кождôмъ зъ нихъ в рожка тôлько помогла, якъ вмерлому кадило... Отъ выдурила грошѣ и бôльше нѣчочо.

Видите отже, дорогі краяне, якъ мало мы поступили въ культурѣ. Свои тяжко запрацювані центы несемо и даемо неробамъ за кôлька дурныхъ словъ, замѣсть обернути на якусь пожиточнѣйшу цѣль, якъ пр. на книжки, ґазеты и т. п. Зъ того можна черпати моральну свѣдомôсть якъ жити и зрôвнатись зъ другими народами, высше вже просвѣщенными, не на встыдъ й ганьбу, якъ до теперь.

Правда, що й межи нами найдуть ся люде, котрі бы могли дуже причинити ся коло пôднесеня просвѣты межи нашимъ народомъ, но на жаль они еще вôдраджують читати книжки, бо то, мовляють, фонетикою писані, а люде, котрі ихъ писали, були ляхами, радикалами, соціялістами, безбожниками и т. д. Для Русина повинна полягати наука на молитвословѣ и псалтыри, а не на книжкахъ свѣтского або наукового змѣсту. Бѣдолахи забули на слова нашого незабутого ґенія, Тараса Шевченка, котрый въ своихъ поезіяхъ каже: „Учѣте ся братя мои, думайте читайте; и чужому научайтесь, свого нецурайтесь!" А фонетика, котру недавно введено въ Галичинѣ для вôдрôжненя вôдъ московского письма, не є чужою, але нашою, мало рускою правописею.

Желѣзнякъ.

Надôслане.

(За сю рубрику редакція не вôдповѣдае.)

Коротка вôдповѣдь п. С. Д. Сосенкови.

Мушу Вамъ знову вôдповѣсти.

Перше: Я узнаю „Свободу" и о. Ардана, хочь певно Вы бы хотѣли, абы замѣсть о. Ардана я Васъ узнававъ за „чоловѣка", чого нѣколи не буде.

Друге: Пишете, що злодѣѣвъ нѣколи не думаете попирати, а чому не заплатите за ѣдло Мендельсонови и Спіцови, котрый мавъ тамъ шторъ, де теперь шторъ о. Обушкевича. Чи не винні Вы также и Максимови В. а и менѣ за те, щомь Васъ ховавъ за три тыжднѣ, коли прiѣхалисьте зъ Мейфілдъ? За себе можу сказати, що я за ѣдло нѣкому не довженъ.

Трете: Надавалисьте менѣ рôжныхъ назвискъ, и обстаете при тôмъ, що я такъ себе поназывавъ. О-то жь я готовъ кождого разу дати на вашу „неправду" $150, если менѣ докажете, що я такъ своею рукою пôдписувавъ ся. Але Вы мусите зложити тогды $15 (тôлько 15 дол.) на нашу руску церковь въ Йонкерсъ, Н. Й.

Четверте: Пишете, що я вôдберавъ ґазету на 65 Riverdale Ave. На те скажу, що я тамъ нѣколи не мешкавъ, а тôлько въ домѣ пôдъ № 63.

Пяте: Що до того, що я побиравъ „Amerik. Slov. Noviny" на имя инше, то нѣхто тому не виненъ, тôлько ты самъ, уйцуню. Мы мешкали тогды оба у Л. Сиротяка — чи такъ? И ты менѣ казавъ записати ґазету на имя J. S. Iwanovich чи не такъ? По щожь брехати? Мушу додати, що я дôставъ чотыри нумера тои ґазеты, и ихъ заславъ назадъ до редакціи.

Шесте: Пишешь на мою адресу такі слова, якъ „хруню зъ мѣдянымъ чоломъ". А чи знаешь, що то есть „хрунь"? Ото той, що зъ людьми не тримае, надъ нихъ выносить ся, якъ надъ своими пастухами, або дурнями; а такъ власне Вы робите! А що до „мѣдяного чола", то пригадайте собѣ, якъ то було разъ въ Mayfield, коли прійшовъ зецеръ вôдъ „Вѣстника" колектувати за ґазету. Той зецеръ прійшовъ до вашого шваґра, и пытае: Чи ту мешкае С. Сосенко? А Вы самі кажете, що не знаете. Тогды зецеръ: Я ходжу и колектую за „Вѣстникъ", а Вы кажете, що такого чоловѣка нѣтъ въ Mayfield. Чи не мѣдяне чоло, уйцуню?

Семе: Що до того, що я хотѣвъ бути секретаромъ „Р. Н. С.", то ще разъ повторяю, що я на тôй урядъ цѣлкомъ не „рунувавъ", о чôмъ знають всѣ делеґаты „Р. Н. С.", що були на конвенціи „Союза".

Осьме: Вы пишете, що Вы не були выкинені зъ братства. То велика неправда. Чижь не памятаете, якъ Вы просили урядникôвъ братства приняти Ваші грошѣ, а предсѣдатель Щелецкій заявивъ, що если Вы „Свободу" не приймаете, то ся Васъ выкидае зъ братства? И запытавъ ся предсѣдатель членôвъ, що зъ Вами робити, и всѣ сказали, що коли не слухаете братства, то не можете въ нѣмъ остати. А также мушу и то написати, що го бувъ оденъ зъ Вашихъ кумôвъ, котрый почавъ списувати проти Васъ членôвъ (абы Васъ скинути), а не я.

Пишѣть дальше, а Панъ Богъ Васъ поблагословить, якъ и до теперь. Вже каплете вôдъ довшого часу, и певно съ тымъ кашлемъ пôйдете на страшный судъ. А тамъ вôдповѣсте за все. . . . . Бо и надъ Вами есть Божа сила.

Иванъ Сабатъ.

НОВИНКИ.

— **Страшный** розбишака, Гари Трейси, котрый убивъ у своимъ житю 10 людей, ранивъ 8, а обôкравъ и ограбивъ кôлькасотъ особъ, утѣкъ зъ вязницѣ въ Сейтлъ, Ваш. Около 600 оружныхъ людей гонить за нимъ; окружали его вже кôлька разôвъ, та мимо того Трейси всегда высмыкае ся имъ, наче вюнъ. Сими днями знову ранивъ 4, а убивъ 2 людей. Правительство назначило 5000 нагороды за его зловлене.

— **Самоубійства** въ вôйску. Въ часѣ двохъ тыжднѣвъ въ перемыскôмъ гарнізонѣ (Галичина) вôдобрали собѣ жите 4 вояки.

— **При** на правѣ одного зъ готелѣвъ въ ческôй Празѣ, найдено у вôдходкахъ клуночокъ, въ якôмъ було завиненыхъ 187 банкнотôвъ по 100 злр. кождый. Безпечный банкъ, нема що казати....

Справы „Союза“.

Вступайте до „Союза“.

Кождый членъ платить на мѣсяць только 70 центôвъ, нѣ больше, нѣ менше.

За те достанете 600 долярôвъ посмертного, а 300 дол. за жену и всѣлякй другй запомоги въ разѣ калѣцтва и т. п. Хто не годенъ платити 70 центôвъ на мѣсяць той може платити половину, то есть 35 центôвъ, а тогды достане лишь половину зъ посмертного и другихъ запомогъ.

Записуйте вашй дѣти до „Союза“. Дѣти можна записувати лишь такй, котрй маютъ оденъ рôкъ житя, або больше. За дѣти треба платити 25 центôвъ на мѣсяць, а посмертне по нихъ достанете далеко больше якъ въ котрôй небудь асекурацiи (інсюренс).

Не волочѣть ся по чужихъ орґанізацiяхъ, котрй выступаютъ противъ вашои народности и вѣры, але приступайте до своеи рускои орґанізацiи, до „С о ю з а“. Памятайте, що вы Русины!

Бачнôсть!

Звертаемо увагу всѣхъ мѣсцевыхъ секретарôвъ „Союза“, щобы посылали **повѣдомленя** и **грошѣ** только до головного секретара „Союза“ **Mr. D. D. Perch, Box 355, Olyphant, Pa.**, а не до головного касiєра. Грошѣ треба посылати чекомъ, драфтомъ або на монi ордеръ. Чекъ, драфтъ або монi ордеръ мусить бути выписаный **на адресу: L Russian National Union c/o Alex Sharshon, 524 Cor. Pine & Franklin Str., Shamokin, Pa.,** (а не секретаря), але той чекъ, драфтъ або монi ордеръ мусить бути засланый сейчасъ по мiтинґу вразъ зъ повѣдомленемъ до головного секретара — а головн. секретаръ перешле тй грошѣ головному касiєрови.

Такъ ураджено на конвенцiи!

Книжочки для записуваня мѣсячныхъ вкладокъ до братства и »Р. Н. Союза« вже давно готовй. Поодинока книжочка коштуе 10 центôвъ. Ордерувати тй книжочки можна у головного секретара: Mr. D. D. Perch, Olyphant, Pa., котрый на жадане пошле кождому секретареви одну таку книжочку на показъ — даромъ. Кождый членъ »Союза« повиненъ мати одну таку книжочку а тогды не буде способности до жадныхъ помылокъ.

Послѣдна конвенцiя »Союза« ухвалила, що мѣсячне остае таке саме, то есть 70 центôвъ на мѣсяць. За тыхъ 70 ц. кождый дорослый членъ »Союза« мае доставати орґанъ »Союза« »Свободу«. Длятого кождый секретарь »Союза« зволить чимъ скорше заслати до редакцiи »Свободы« докладнй адресы всѣхъ дорослыхъ членôвъ »Союза«, а такожь сейчасъ повѣдомити редакцiю, скôлько разôвъ котрый членъ змѣнить свôй адресъ, выступить або зôстане выкиненый зъ »Союза«. Поneже после ухвалы конвенцiи »Свобода« мае бути друкована етимольоґiчною правописею, проте просимо всѣхъ дописувателѣвъ, тожь правописи уживати.

Редакцiя.

Зъ всякими скаргами въ справахъ „Союза“ треба вôдноситись до председателя: Rev. N. Stefanovich, 619 Carson Str., Pittsburg, Pa., або до председателя контрольнои комiсiи: Rev. N. Pidhorecky, Box 31, Jersey City. N. J.

ПОСМЕРТНЙ † ВѢСТИ.

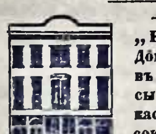
Дуда Семанъ членъ »Р. Н. Союза« ч. гол. кн. 1873 померъ дня 29. мая 1902 р. въ Cohoes, N. Y. Покôйный походивъ зъ Галичины, села Смерекôвця, горлицкого повѣта.

Тимцѣкъ Андрей, самотный, лѣтъ 29, зъ Одреховы, сянôцкого повѣту, Галичина, членъ руского братства св. Йоана Хрест. въ Buffalo, N. Y. и членъ »Р. Н. Союза«, ч. гол. кн. 1320, померъ дня 4-го юлiя 1902 р. въ Buffalo, N. Y.

— **Рôчный мiтинґъ** братства св. Илiи Пророка въ Scranton, Pa. вôдбуде ся дня 27-ого Юлiя 1902 въ церковнôй гали. На тôмъ мiтинґу мае явити ся кождый членъ братства и „Союза“ пôдъ карою 50 цнт. и выплатити весь свôй довгъ, бо инакше буде зъ братства выписаный. На тôмъ мiтинґу будуть пересмотренй рôчнй рахунки и выбере ся новый урядъ.

Jul 24 Л. Демко секр.

НОВИНКИ.

— **Памятайте на „Руско-Народный Дôмъ Емiґрацiйный въ Америцѣ“** и высылайте жертвы до касiєра пôдъ адресою: MR. LAZOR SYROTIAK, 42 Washington st., YONKERS, N. Y., а заразомъ увѣдомѣть о тôмъ секретаря пôдъ адресою: MR. K. KIRCZOV, 14 Essex Str., JERSEY CITY, N. J.

Дальшiй выказъ жертвъ зложеныхъ для рускихъ студентôвъ въ Галичинѣ.

Поименный спись зъ Shamokin, Pa.*)

EXCELSIOR, Pa.

Слота Илько	50
Мерена Иванъ	25
Горощакъ Несторъ	25
Мерена Иванъ	20
Горощакъ Сильвестеръ	15
Андрашь Иванъ	25
Бучь Михаилъ	25
Панчаръ Дионизiй	1.00
Мерена Панько	50
Дудикъ Андрей	50
Федорчакъ Семанъ	50
Ставискiй Онуфрiй	75
Костцѣльнякъ Теодоръ	50
Новицкiй Иванъ	25
Трохановскiй Самуилъ	25
Пелешъ Iосифъ	50
Жиличь Модестъ	50
Новакъ Максимъ	50
Лазорикъ Яцко	25
Глова Катарина	25
„ Марiя	10
„ Михаилъ	10
„ Матвiй	5
„ Володимѣръ	5
„ Михаилъ (стар.)	25
Єзуско Иванъ	25
Веслоцкiй Дмитро	50
Мадзелянъ Иванъ	50
Дзьобко Грицъ	50
Кузякъ Дионизiй	25
Манчакъ Грицъ	25
Малинякъ Прокопъ	25
Поливка Семанъ	25
Родакъ Иванъ	25
Каминякъ Харит.	10
Гасюга Семанъ	10
Ховякъ Иванъ	25
Максимчакъ Лука	25
Ровицкiй Лєонтiй	25
Дьорчакъ Иванъ	30
Куземчакъ Иванъ	25
Дѣдовичъ Стефанъ	25
Копыстяньскiй Теофиль	25
„ Лука	50
Трохановскiй Илярiй	25
Ковальчикъ Теодоръ	25
Влащакъ Николай	25
Дубецъ Антонъ	25
Єзуско Василь	25
Ковальчикъ Томко	25
Коцуръ Василь	25
Цьокъ Семанъ	50
Габура Василь	25
Лешко Илярiй	25
Барна Семанъ	10
Сторожка Дмитро	10
Барна Михаилъ	10
Веслоцкiй Иванъ	25
Горощакъ Василь	25
Гурецкiй Павло	50
Суханичъ Iосифъ	2.
Х. У.	27
Разомъ	$18 71

Збирали: Василь Глова, Вас. Коцуръ.

*) Сума вже квитована.

Фецко Кохань, Philadelphia, Pa.	25
Попередно зложено	929.45
Разомъ	1929.70

— **Все на свѣтѣ пропадае — все на свѣтѣ гине...** Такъ можна сказати про колишнього дагомейского короля Беганцѣна, котрый марно пропавъ подчасъ послѣдного выбуху вулькану на Мартиницѣ. — Король Беганцѣнъ, що вступивъ на престолъ Дагомею, гарнои и просторои муриньскои державы въ горѣшнôй Ґвiнеѣ, 1890-го року бувъ чоловѣкомъ великои енерґiи и дуже широкихъ плянôвъ. Пôдбивши сусѣднй муриньскй державы, хотѣвъ сотворити велику деспотiю, орґанiзувавъ армiю и т. д. Мѣжь иншими славнымъ бувъ вôддѣлъ страшныхъ, добре выправленыхъ и по европейски узброеныхъ муринокъ-»амазонокъ« — дѣвчатъ-жовнѣрôвъ. Однакъ у вôйнѣ зъ Францiею, котра коштувала републику богато крови и гроша, войска Беганцiна розбито и здобуто его столицю, Кану. Однакъ Беганцiнъ, ставши на чолѣ »амазонокъ«, не опускавъ рукъ, только ще два роки боровъ ся зъ Французами, доки его »несмертельного полку амазонокъ« не розбито, а его самого не взято въ полонъ. Засланый вразъ зъ шестьма своими жѣнками на Мартинiку, згинувъ тамъ мабуть вôдъ выбуху Монъ Пеле.

— **Братъ** зъ рôдною сестрою оженивъ ся въ Джеферсонъ Сити, Мо. Передъ кôлькадесять роками розвели ся ихъ родичѣ и розôйшли-сь въ рôжнй стороны; дѣти, не знаючись, побрали ся. Теперъ, коли жена дознала ся, що е рôдною сестрою свого мужа, вôдобрала собѣ жите.

— **Сальонику,** найбôльше турецке мѣсто и Константинополи навѣстило сильне землетрясене. 150 домôвъ завалило ся, кôлькананцятъ осôбъ втратило жите, а поверхъ 20 тысячь жителѣвъ розтаборило ся на поляхъ поза мѣстомъ. Всѣ фабрики, уряды, школы и т. п. замкнено.

— **До** Дiкiнсонъ, Н. Д. прiйшовъ ческiй священникъ и думакъ, що удасть ся ему всѣхъ Русинôвъ зъ топ околицѣ златиньщити. Однакъ люде, (честь имъ за тое). не приняли его обѣцянокъ а казали, „абы мы таки не мали руского попа, го на латиньске не пристанемо!“ Зъ того хотѣвъ корыстати цареславный батюшка, бо таки заразъ другого мѣсяця прибувъ до Дiкiнсонъ, однакъ и тому не удалось; зъ чимъ прiйшовъ, зъ тымъ пôшовъ. Тожь васъ, братя Русины прошу, тримайтесь въ купѣ, а жадна сила не годна васъ зломити. Пождѣть, а дасть Богъ, що загрѣе сонце и въ наше вôконце. Н. Р.

Подяка.

Симъ складаемо щиру подяку Впр. о. Ивану Констанкевичу зъ Шамокинъ, Па., що зволили прибути и посвятити нашъ св. храмъ, а такъ само Всч. отцямъ Ив. Ардану, А. Бончевскому, П. Тимкевичу, Вол. Нижанковскому за ласкаву спôвъ-участь въ посвяченю. Окрôмъ того высказуемо особливу подяку о. Ив. Ардану, що нежаловали трудôвъ и покази не вечерку свѣтлянй исторично-народнй образкй, котрй на довго останутъ въ памяти нашихъ громадянъ.

Jersey City. 17. юлiя 1902

За Раду Церковну.

о. Н. Пôдгорецкiй, душпастыръ
К. Саидовичъ, председатель
К. Кирчôвъ, секр.

Якъ ловлять малпы.

Якъ у насъ гайвороны, або птахи, лѣтаютъ стадами та обсѣдаютъ поле або дерево, такъ въ горячихъ краяхъ жiютъ чередами малпи. Гайвороны та шпаки, се у насъ птахи пожиточнй, бо збираютъ пребогато хробакôвъ, що зъѣдаютъ корѣнцѣ пшеницѣ, жита, ячменю и иншй збôжа; малпы се знову великй шкодники: якъ попадуть ся въ збôже, то не досить, що богато его спожiють, але ще больше вытолочать; або якъ обпадуть городовину, то збиткують ся тамъ дуже, вымыкують капусту чи морковь, бураки и и., а въ саду то вже такои шкоды нароблять, що бѣдный садôвникъ и за кôлька рокôвъ не пôдратуесь: не то що усѣ яблока позрываютъ, але поломлять и галузе; словомъ, страхъ збиткують ся. Слава Богу, що у насъ тыхъ збыточникôвъ нема. Они собѣ живуть въ пол. Америцѣ, де люде не такъ густо розсѣлись якъ у насъ. Тамъ богато овочевыхъ деревъ росте дико, тай по поляхъ та лѣсахъ, котрй лежать вôдлогомъ, знаходять малпы богато поживы.

Малпы дуже осторожнй, а притôмъ звиннй на подивъ; скоро спостережуть чоловѣка, то вмить найдуть ся на деревѣ, а тамъ вже скачуть зъ вершечка на другiй и знакають зъ очей мовь мара. Не легко ихъ тому зловити. Тожь выгадали люде ось якiй спосôбъ до того.

Они заносять великiй цеберъ до лѣса, наллютъ въ него воды та мыютъ лице и цѣле тѣло безнастанно; коли за той часъ малпы появлять ся близько людей и станутъ придивлятись тôй роботѣ, выливаютъ люде воду зъ цебра, а вливаютъ до него липкого клею; потôмъ идуть геть та ховаютъ ся поза дерева. Малпы спускають ся теперь до того цебрика та далѣ и собѣ мытись, — та натирати цѣле тѣло тымъ клеемъ. По хвилѣ выбѣгаютъ люде зъ свого укрытя; помѣжь малпами настае великiй пополохъ; они силують ся утѣкати, а ту годѣ, бо ноги поприлипали; хотять боротись — не можь, бо руки прилипли до тѣла; и кусати не можуть, бо уста имъ злиплись. Тожь легко теперь ихъ повязати; а що поприлипали до землѣ, зливаютъ ихъ водою, ажь клей вôдстане, та забираютъ у неволю.

ВСЯЧИНА.

Голова за голову.

Генрикъ XIII, король Анґлiи, живъ у вѣчнôй незгодѣ зъ французкимъ королемъ Францомъ I. и допѣкавъ ему, чимъ лише мôгъ. Одного разу рѣшивъ ся навѣть послати до Францiи особного свого повновласника, котрый бы въ его имени высказавъ французкому королеви вызываючй, ѣдкй и повнй пыхи слова. До сеи важнои мiсiи выбравъ Генрикъ XIII епископа Коннера, хитрого и дуже способного дипльомату. Та епископъ почавъ теперь представляти свому королеви, що того рода мiсiя може его привести до втраты житя, бо французкiй король бувъ рôвножь лихiй и зарозумiлый. Можливо отже — кончивъ епископъ — що прикаже стяти менѣ голову. — Не бôй ся нѣчого — увѣравъ его Генрикъ XIII — наколи Францъ I. допустить ся сего, такъ я прикажу стяти 1000 головъ французкихъ, котрй є въ моѣй власти. — То правда, найяснѣйшiй пане — вôдповѣвъ епископъ — але зô всѣхъ тыхъ статыхъ головъ, нѣ одна не придасть ся на мою шiю....

Запросины выборця на его власный похоронъ.

При мѣскихъ выборахъ у Львовѣ, приходить „выборець“ и выказуе ся леґiтимацiею на имя одного урядника. Голова комiсiи, глянувши на карту, пытае, чи справдѣ вôнъ е тымъ урядникомъ. — „Такъ! се я!“ — вôдповѣдае „выборець“. „Въ такôмъ разѣ прошу васъ на вашь похоронъ, що вôдбуде ся нынѣки о год. 4-ôй зъ полудня, якъ се оголошено посмертными плякатами!“ — „Выборець“, а властиво выборчiй махеръ, выйшовъ наче змитый. Урядникъ на котрого имя була выставлена леґiтимацiя, справдѣ померъ день передъ выборами и по полудни мавъ бути его похоронъ.

Стрѣляне до хмаръ градовыхъ.

Мiнiстерство рôльництва скликало до Ґрацу мѣжнародну конференцiю знатокôвъ въ справѣ розганяна градовыхъ хмаръ через стрѣлянє. Конференцiя буде радила въ часѣ вôдъ 20 до 25 липня.

Въ нѣмецкихъ горахъ розганяютъ хмары въ той спосôбъ: На земли ставлять высокiй желѣзный коминъ зъ льокомотивы. Въ тôмъ коминѣ, такожь на земли ставлять набитый моздѣръ. Якъ только зберуть ся хмары, котрй грозять великою зливою, або й градомъ, пôдпалюютъ моздѣръ. Гукъ выстрѣлу не розходить ся на боки, только коминомъ вылѣтае прямо до горы и бе въ хмару. Кôлька такихъ выстрѣлôвъ розганяе хмару.

Вôдпочинокъ для очiй

Въ часописи Englich Mechanic находимо легкiй спосôбъ запевнити очамъ вôдпочинокъ. Выпаходникъ одного вечера пишучи при свѣтлѣ лямпы, почувъ таку втому, що очи зайшли ему мракою и не мôгъ достеречи буквъ. Случайно перенѣсъ зôръ на клубокъ барвного шовку, якiй жѣнка полишила на бюрку. Вчинило се ему таку пôльгу, що мôгъ писати дальше. По хвили споглянувъ опять на клубокъ и вдруге переконавъ ся, що се дѣлае ему добре. Зъ тои поры клавъ завсѣгды на бюрко пасма рôжнобарвныхъ шовкôвъ або блискучои волôчки и очна утома уступила цѣлковито. Средство легке, отже кождый може переконати ся, чи успѣшне.

Лямпа, що говорить.

Вôдъ давна завважали електротехнiки, що т. зв. луковй електричнй лямпы, въ котрыхъ свѣтляный лукъ повстае мѣжь кôнцями двохъ розжареныхъ стôжкôвъ вугля, переносять шипôтъ електро-динамiчнои машины. Слѣдячи за симъ явищемъ, електротехнiкъ Симонъ дôйшовъ передъ кôлькома роками до вôдкрытя, що луковй електричнй лямпы, полученй зъ телефонiчными дротами, якими плыве електрична струя, функцiонують наче вôдбираючiй телефонъ, инакше кажучи, що луковй електричнй лямпы выкликують у воздусѣ голосовй хвилѣ. При помочи вôдповѣдно приладженои луковои лямпы вôдбирае Симонъ перенесенй телефономъ звуки зъ такою силою, що розмову, спѣвъ або музыку чути зовсѣмъ выразно въ просторôй сали, якъ розходять ся зъ лямпы. Крôмъ того електрична поломѣнь лямпы вразлива на звуки и въ сей спосôбъ, що може прiймати ихъ и переносити до телефону вôдбираючого. — Недалекiй часъ. а будемо зъ вôддалеными людьми порозумѣвати ся... ... розмовляючи зъ лямпою.

— **КРАЙНОЮ** лилiи суть островы Бермудас при схôдныхъ берегахъ Америки. Нѣгде на свѣтѣ нема ихъ стôлько и такъ гарныхъ, якъ на сихъ теплыхъ та плодородныхъ островахъ. Цѣлй десятки акрôвъ занятй лилiовыми плянтацiями. Тамошнй фермеры роблять на вывозѣ лилiовыхъ цыбульокъ знамениты интересы. Головнымъ лилiовымъ продуцентомъ е п. Ютербриджь що мае 30 акрôвъ плянтацiй сего цвѣту. — Рôвножь велика лилiова плянтацiя е въ Еспанѣ и Калифорнiи, та вони не дорôвнують бермудскимъ.

Новый металь.

Вôдъ недавного часу уживаютъ у Францiи до робленя колѣсъ возовыхъ и до всѣлякихъ моторôвъ нового металю, котрый есть мѣшаниною металѣвъ алюмiнiюмъ и вольфраму. Французы называютъ той новый металь „паррiнiюмъ“. Вôнъ есть дешевшiй якъ алюмiнiюмъ, майже такъ само легкiй. а може выдержати далеко больщу силу; на 1 квадр. мiлiметеръ може вôнъ выдержати силу 64 до 74 фунтôвъ.

Жите.

Жите, якъ хвилѣ въ морѣ плыне,
За днями днѣ бѣжать юрбою,
Нема й не буде имъ упину, —
Найкращiй часъ берутъ зъ собою...
И що-жь жите дае, лишае
Лѣта беручи молодй?
Однй бажаня лишь безъ краю,
Щобъ марно не прейшли надѣѣ...

Олекса Коваленко.

Женатый

Число 2.

Козакъ Дуля въ дняхъ минулыхъ,
Въ часахъ парубоцкихъ юныхъ
Всѣхъ бивъ на капутъ!
Всякй Турки и Татаре,
Польща, Москва и Мадяре
Ховали ся въ кутъ...
Та надôйшовъ день покуты —
Тяжке горе, „время“ люте:
Оженивсь бѣдакъ,
Тодѣ жѣнка Василина,
Мовь цариця Катерина
Взяла го въ кулакъ...
Ось и нынѣ пяна зъ балю
Прiйшла й кричить: „Ты гôльтаю —
Дитя забавляй!“
А дитина розпещена
Реве, плаче, мовь скажена,
Хочь зъ хаты втѣкай.
Бавить Дуля, забавляе,
Се и те му въ руки пхае —
Цить, мôй сынку, цить!
Але сынокъ гôрше мамы
Рипить, дре ся, бе руками
Въ нôсъ батька валить.

— Лѣпше зъ Туркомъ воювати,
Якъ дитину забавляти;
Бѣда, ой бѣда!
Сказавъ козакъ сиротина —
Прослезивъ ся мовь дитина
И... плачуть оба.

Чалый.

Всѣ, що набрали до розпродажи Календарѣ „Союза", нехай сейчасъ зроблять рахунокъ и пришлють до редакціи „Свободы".

Где есть ?

Хто хоче шукати своихъ кревныхъ черезъ нашу газету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошене напередъ.

Глядае ся.

Где есть Михаилъ Качмарчикъ, родомъ зъ Мацины, повѣту Горлицкого, Галичина. Рôкъ тому назадъ мешкавъ въ Ансоніи, опôсля пôйшовъ за роботою до околицѣ мягкого угля. Хто бы о нѣмъ знавъ, нехай дасть знати на адресу:

TADEY KOSTIK,
94 Main Str.. — DERY, CONN.

Где есть!

Осифъ Потоцкій, родомъ въ Ждинѣ, въ Галичинѣ. Мешкавъ въ South Troy, N. Y., а пару днѣвъ тому вôдъѣхавъ кудысь. Хто бы довѣдавъ ся о нѣмъ, нехай дасть знати на адресу редакціи „Свободы".

Въ редакціи „Свободы" можуть достати Всч. ОО. Духовний по 1 цнт. за егземпляръ:

1) Extractus matriculæ copulatorum,
2) Extractus matriculæ baptisatorum,
3) Extractus matriculæ defunctorum.

Не тратьте доброи нагоды, лиш сейчасъ заордеруйте для своихъ померших нагробникъ. 6 це послѣдна часть и дарь, якій можна видати на померших

дорожшимъ особамъ, що ихъ смерть подосягла. Маемъ рускі желѣзні хресты, гарні и десять разы по 5 доларовъ и дорожші. Пôшлемъ Вамъ ихъ вразъ изъ волотымъ написомъ о помершôмъ, якого забажете. Треба тôлько прикрутити до подставы и положити на могилѣ. Пишѣть по польски по илюстрований каталогъ. Адреса:

NEW YORK CEMETERY MONUMENTAL CO.
PUNXUTAWNEY, PA.

Глухоту

також шум в ушах лѣчить в найкоротшім час. Затаену цѣну. Пишіть зараз. Всякі пояснення даром. Лѣчить слабости, котрі взагалі вважають невилѣчимими. Одинокий заклад сего рода в Америцѣ. Руска клініка St Louis, No., 2933 Henrietta Str. 15.02

ДОКТОРЪ ПРАВЪ
ЮЛІЯНЪ ЧУПКА,
—адвокатъ,—
3 N. Main Str., Wilkes-Barre, Pa.
P. O. Box 372.

Хто мае справу ґрунтову, або хоче вôдобрати грошѣ або спадокъ въ старôмъ краю, най удасть ся до адвоката Чупки, бо вôнъ бувъ адвокатомъ въ Галичинѣ.

Всѣ контракты, правні папары и повномочія. 15.02

Гей Русины! чи знаете вы дорогу до дешевого и доброго купца ? Она веде просто до

Юрія Хиляка

въ OLYPHANT, PA.

Вы его певно добре знаете. Въ него найдете одинокій, найбôльшій, найлучшій и найкоднѣйшій сторъ въ убранями. Купите добре „шифкарту" и скоро и безпечно пошле Вамъ грошѣ до старого краю. Вôнъ мае тамъ же найкращий салунъ въ мѣстѣ подъ назвою:

Anthracite Hotel.

Тамъ доперва погостите ся, якъ въ рôдной бабки на весѣлю.

СЕМАНЪ МИТРЕНКО
готельничій
на River st., OLYPHANT, Pa.

Хочешь выпити гарненько?
Запытай се де Митренко;
Готель, виску, пиво має,
Пиво свѣжій свѣшки долляве.
6 цигара, е и гали
На митинги, на забавы:
Тамъ поєдишь, погуляешь,
Вѣчный веселѣ буде.
А що выпьешь, то знай брате,
Нѣ дешево, якъ у тати!

Юрко А. Прокоповичъ,
погребникъ, готельникъ. и Livery Stable
— Гали на митинги и забавы, —
201 Jones Str., OLYPHANT, Pa

ОДИНОКИМЪ
найперучшимъ рускимъ друкаремъ въ Америцѣ есть:
ВАСИЛІЙ САРИЧЬ.
517 E. 13th Str., NEW YORK, N. Y.

Онъ вамъ выготовить всякій друкарскій працѣ красно и дешево, ако ни хто иншій въ Америцѣ. Онъ друкуе на рускôмъ, словацкôмъ и англійскôмъ языку: статуты, бальовы тикеты и всьо, що тôлько для братствъ и поодинокихъ людей є потрѣбне.

Адресъ: V. V. Sarych, 517 E. 13th St.
NEW YORK, N. Y.

МИХАЙЛО БОСАКЪ,

Посылае грошѣ до краю въ протягу 14 днѣвъ.

Продае шифкарты такъ тано якъ и компанія въ Нью Йорку.

Продае тикеты колѣйові до Нью Йорку.

Продае правдиву крайову палинку и вино.

Мае голсейлъ (wholesale) на всѣ американски трунки.

Задармо потвердже всякі папери и двѣ раду, бо есть

Нотарь публичный, чоловѣкъ ретельный и честный.

M. BOSAK, Jones Str.
OLYPHANT, Pa.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ
Russian Mercantile Co. Ld.
— ВЪ —
Shamokin, Pa.
327 Shamokin st.

Найбôльшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побôльшеный, украшеный и на ново урядженый. Новый дôмъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 доказуе, що може компанічна робота. — Всѣ порозумні Русины належать до тои компаніи, купують зо свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою $3,500.00 Заряджае нимъ:

Т. Федько.

ДАРОМ 14 ПРЕКРАСНИХ ПОДАРКІВ! НАЙБІЛЬШИЙ ВАРҐЕН ПРЕДЛОЖЕНИЙ КОЛИНЕБУДЬ! НИЧ НЕ КОШТУЄ БАЧИТИ ТОВАР! Днесь предкладаємо одну з найлішших годинок які продають: Правдиву Американьску 14 к. з подвійною золоченою ковертою, женьску або мужеску з Правдивим Американьским Осередком, дорогими каменями, добрим ходом R. R. ґарантовану, нікелеве викінчене, зреґулювану з письменною Ґаранцією на 20 літ, що до вигляду, витревалости рівну $40 щирозолотій годинці. Всім любителям тої кляси годинки даємо в протягу найблизших 60 днів зовсім даром слідуючі красні подарки: 1 Віденьску файку з морскої пінки, з бурштином вартости $1.50; 1 Правдиву з мор пінки циґарницю варт. 75 ц; 1 правдиву м. п. циґарничку 50 ц; 1 шкіряний капшук на тютюн 25 ц; 1 ніклове пуделко на сірники 25 ц; 1 елеґантний золотий ланцушок з Cameo Charm $1.50; 1 прекр. золочену брошку $1.00; 1 пару кульчиків з брилянтами 1.00; 1 преґарну шпильку до машлї з каменем 40 ц; 1 пару золочених спинок до маншетів 40 ц; 1 пару золочених спинок до рукавів 25 ц; 2 спинки до ковнїрика 50 ц; і 1 добру спинку на груди з красним каменем 75 ц. Годинку і 14 подарків шлемо C. O. D. $4.98 і кошта експресу з правом безплатного оглядання і відіслання назад на наш кошт єли не подобають ся. Де нїт експресового офису треба $4.98 післати зъ ордером. Хто пішле гроші з ордером дістане ще кишенковий ніж даром і всї річи оплачені реджістрованою почтою **ОДНА ГОДИНКА ДАРОМ З ПОДАРКАМИ** єли купиш або продаш 6. Пиши чи хочеш женьску чи хлопеку годинку. До женьских годинок посилаєм 50 ц. довгий Lorgnette ланцушок вмісто Дикенса. Пиши днесь заким наш товар буде розпроданий. Адрес ATLAS JEWELRY CO., 67 Metropolitan Block, CHICAGO, Ill.

T. TALPASZ
ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЬ
РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— и —
ГОТЕЛЬНИЧІЙ
246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.
Недалеко рускои плебаніи.

Добрый вечеръ друже мôй!
— Добрый вечерь, свате!
А куды такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!
Що за Талпашь? Звôдки вôнъ?
— Та-жь краянъ нашь милый
— У него всѣ Русины
— Пôдкрѣпляють силы!...
— Що за бриндзя й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Тапьо нaдзвычайно!

Вôдъ теперь Русины зъ Simpson, Pa. и околицѣ не потребують вже ходити до чужихъ, котрй ихъ обдерали и туманили, вызискували и смѣяли ся зъ ихъ легковѣрности. Най лишь они затямлять слѣдуюче:

ЯКИМЪ ГАВРАНЪ
ґросерникъ въ SIMPSON, PA.

Се правдивый Русинъ, чоловѣкъ чесный и статочный (що потвердить кождый его знакомый) а все, що є въ его ґросерни, добре и не дороге. Ще одна выгода: ВОНЪ ПОШЛЕ ВАМЪ ГРОШѢ ДО СТАРОГО КРАЮ БЕЗПЕЧНО И СКОРО. Идѣть до него, най чужй не розпыкають черева нашою працею.

Юліянъ Копистяньскій
(JULIAN KOPYSCIANSKI)
424 Shamokin Str., ШАМОКІНЪ, ПА.

Перворядный салюнъ рускій. — Найлучшй напитки можна ту достати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого гатунку, горѣвки досконалй, цигара дуже добрй.

Свѣщѣть Брати Русины до свого братчика Юлька.

Dr. F. J. Meek,
(МИКОЛАЙЧИК.)

СПЕЦИЯЛІСТ
СЛАБОСТЕЙ
ЖІНОЧИХ,
ДИТЯЧИХ
І ВЕНЕРИЧНИХ.

Жени при пороці дізнають особлившої опіки.

Офіс 3 N. Shamokin Str. Телефон
SHAMOKIN, PA. No. 1078

THE HOME BREWING CO.,
Shenandoah, Pa.

Выробляе бѣле и червоне пиво, портеръ и ейлъ найлѣпшого ґатунку въ стейтѣ. Уживають лишь найлѣпшого ячменю и хмелю. Держить все чисто. — Услуга добра.

Union Beer.
Christian Schmidt, президентъ.
W. W. Rynkiewicz, секретарь.

Велика фабрика циґаровъ
ПОЛЬСКО-ЛИТОВСКОИ СПОЛКИ
въ Мт. Кармель, Па.

Въ мѣстѣ и околици знають добре сесю фабрику, бо всѣ лишь ту ордерують, а курцѣ-знатоки твердять, що лѣпшихъ циґаровъ не найдете въ Пенсильвеніи.

Впрочѣмъ не треба хвалити, бо добре само хвалить ся. — Адресъ фабрики:

CIGAR MANUFACTUR. CO.
17 02 Mt. Carmel, Pa.

К. Файферъ,
одинокій славяньскій погребникъ въ Питсбурґу и околици.

Вынаймае вôзки и повозы на весѣля, хрестины, похороны и т. п. по дуже умѣркованой цѣнѣ.

Єго офисъ лишь оденъ блакъ вôдъ рускоя церкви, 806 Carson Str., S. S. Pittsburg, Pa. 12

Гавріилъ Малинякъ
Гуртовный складъ
(Wholesale)
20 Market st.
SHAMOKIN, PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки и лікеры найлѣпшого ґатунку.

Брати! заховайте у своїх!

Оденъ зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСОБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ покоштуе сего пива, то иншого вже не хоче пити.	Голова вôдъ него нѣколи не болить, бо есть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЕГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.

Иванъ Глова.
JOHN GLOWA
(POSTMASTER)
Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякй потрбнй рѣчѣ до житя, якъ также можна купити убраня маїнерскй и звычайнй.

Посылае также грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и беспечно.

Продае шифкарты.

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову.

Dr. John Szlupas
421 Penn. Ave.
SCRANTON, PA.

Знаменитый лѣкаръ. Довголѣтна практика дала ему способнôсть стати добрымъ лікаремъ. Лѣчить успѣшно всякого рода хоробы. Мае также свою власну аптику, въ котрôй выробляють ся дуже добрй и помочнй лѣкарства.

Розмовить ся по руски, литовски, польски и по англійски. — На цѣлôй околици знають добре Шлюпаса.

МАЄШЬ КНИЖКИ ДО ОПРАВЫ ?
CONDRAD LOTZ,
305 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.

оправляе книжки всѣлякого рода, хочь бы якъ розтрясенй. Также робить книжки для братствъ, церковь, бизнесменôвъ и т. д. За роботу ґварантуе.

J. BOBKOWSKI
ПРЕДПРІЄМЦЯ ПОХОРОНÔВЪ.

Вынаймае также „керичн" на похороны, хрестины и весѣля по дуже низькихъ цѣнахъ.

300
PEARL and MULBERRY st
SHAMOKIN PA

РЕСТАВРАЦІЯ И КАВЯРНЯ
TROMETTER'S
(Тромейтеръ)
Cor. Rock & Sunbury Str., SHAMOKIN, PA.
напротивъ National Bank.
Снѣданя. Обѣды, Вечерѣ.

Въ каждôмъ часѣ можна дôстати такъ горячй якъ и зимнй перекуски. Потравы прилагодженй на европейскій спосôбъ, дуже смачно. Услуга солідна. Окремй комнаты для родинъ. Найлучшй вина, пива, лікеры, горѣвки и всѣ можливй напитки. Цѣна дуже мала.

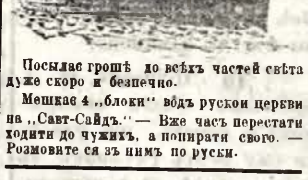
Выробляе братскй машлѣ, шапки, вôдзнаки, хоругвы, уніформы.

Цѣнникъ и пробки высылае даромъ.

R. H. Morgan, 23 N. Main str. SHENANDOAH, PA

P. V. OBIECUNAS,
1118 Carson str., Pittsburg, Pa.

Мае банкъ, заложеный въ 1894 р. Продае шифкарты на всѣ корабельнй лініи дуже тано.

Посылае грошѣ до всѣхъ частей свѣта дуже скоро и безпечно.

Мешкае 4 „блоки" вôдъ рускои церкви на „Савт-Сайдъ." — Вже часъ перестати ходити до чужихъ, а попирати свого. — Розмовите ся зъ нимъ по руски.

B. J. Keogh.

Продае всякй напитки темперенційнй, вайсбіръ и селцеръ.

СПЕЦІЯЛЬНЙ ОРДЕРЫ НА БАЛѢ, ПИКНИКИ, ВЕСѢЛЯ И ДРУГЙ ЗАБАВЫ ДОСТАРЧАЄ СКОРО.

Офисъ: 327 E. Centre Str.
SHENANDOAH, PA.

РУСКІЙ КРАВЕЦЬ.

Въ Шамокінъ, Па. мешкае рускій кравець
ПЕТРО КУЗМИЧЬ
146 Lincoln str.

Робить вôнъ всѣлякй убраня мужескй складно и дешево.

Хто у него замовить убране, нѣколи того не пожалуе.

B. W. Woshner,

Перво-рядный складъ убраня для дѣтей и дорослыхъ, 1306 Carson Str. межь 13 а 14 улицею, S. S. Pittsburg, Pa.

Хто лишь себе и дѣточки
Хоче гарно вбрати,
Той не мусить у жидôвски
Сторы заглядати:
У Войшнера все дешево
„Суты" въ моднôмъ крою —
И вôнъ певно вамъ не скаже:
„Іеравтъ, дурный гою!"
19

Одинокій
ПОГРЕБНИКЪ
на парохію руску въ Northampton, Pa. и околицю
M. F. S. Keck.

Тôлько до него удавайте ся, а вôнъ всѣхъ красно и туньо обслужить.

ЧИ НЕ ЧУДЕСА ТО?

Такъ питаются люди, котори можно сказати чудеснымъ способомъ были вылѣчени отъ разныхъ тяжкихъ болѣзней.

Не чудеса то, а знаніе!

Кто терпитъ на яку нибудь болѣзнь и хоче отъ неи вылѣчитися; кто хоче надобути утрачене здоровье и силу, нехай съ вниманіемъ прочитае нижшеслѣдующи строки.

Доказано, що не каждый докторъ есть добрый лѣкарь, а дуже добрыхъ лѣкаровъ и совсѣмъ таки мало. Одинъ лѣкарь мало учился и для того многого не може роспознати; другій зновъ много учился, но мало знае, бо не мае добрыхъ способностей. Прирожденна способность, быстрый розумъ и опытность, — отъ рѣчи, котори роблятъ лѣкаря добрымъ лѣкаромъ.

Чи чули де-що про профессора Коллинса ?

Розумѣется, чули, бо его слава иде по цѣлому свѣтѣ. Онъ много учился въ славныхъ университетахъ не только въ Европѣ, но и въ Америцѣ; онъ много лѣтъ робилъ разни опыты и успѣлъ въ лѣкарскомъ знанію якъ найлучше, бо природа обдарила его вынимаючою мудростью, острымъ розумомъ и великимъ талантомъ.

Теперь Профессоръ Коллинсъ есть человѣкъ славный на цѣлый свѣтъ. Не только обычни люди идутъ до него за помощью въ часѣ болѣзни, но и найлучши докторы удаются до него за порадою и поясненьемъ, коли не можутъ порозумѣти якой нибудь болѣзни.

Можно смѣло сказати, що кого онъ не вылѣчитъ, тому и никто другій не верне здоровья.

Профессоръ Коллинсъ дае поясненья докторамъ въ лабораторіи.

Той-то извѣстный и славный докторъ, щобъ якъ найлучше могъ помогти страждущому роду людскому, заложилъ лѣчебницу подъ именемъ „Professor Collins New York Medical Institute", ч. 140 West 34th street въ Нью Iорку.

Въ той лечебницѣ получили помощь уже тысячи слабыхъ, а межи ними и многи сотки славянъ. Въ канцеляріи той лѣчебницы каждый може бачити листы отъ множества краяновъ, котори сердечными словами дякуютъ Проф. Коллинсови за то, що ихъ нѣбы якимись чудомъ вылѣчилъ отъ найтяжшихъ слабостей, въ той часъ, якъ други докторы и лѣчебницы не могли помогти имъ.

За для недостачи мѣста, подаемъ тутъ только немноги и коротши изъ тѣхъ листовъ, заслужующи упоминанья.

YOUNGSTOWN, O. 1 Sept. 1900.

Пане Профессоръ Коллинсъ!

Посылаю Вамъ свою фотографію, щобъ видѣлисте, що уже здоровый. Цѣлыхъ 5 роковъ хоровалъ я. Одинъ докторъ говорилъ, що маю ятра нездорови; другій говорилъ, що бедра менѣ затвердѣли; третій казалъ, що пузырь маю не въ порядку, и т. д. Много грошей отдалъ я на лѣкаровъ, долго былъ и въ госпиталю.

Вы же одразу познали, що менѣ треба, и Ваши лѣкарства за два мѣсяцы уздоровили мене. Каждому скажу теперь, що Проф. Коллинсъ найлучшій докторъ на свѣтѣ. Съ краянскимъ поздоровленьемъ

Василь Гричъ.

YONKERS, N. Y. 3 Іюня 1900.

Милый и чтенный проф. Коллинсъ!

Вамъ вѣдомо, що былъ я дуже хорый. Малъ кашель, душило мене, тяжко дыхалъ и при томъ чулъ боли въ персяхъ. Худнулъ постоянно и уже на-костякъ былъ подобный. На лѣкаровъ выдалъ до 200 д. но дармо. Не могучи мене вылѣчити, казали, що маю сухоты и мушу умерти. А теперь я здоровый и важу 185 фунтовъ. —

Ваши лѣки вернули менѣ здоровье. Подяка Вамъ.

Іос. Вейнеръ.

DETROIT, Mich. 13 Авг. 1900.

Профессорови Коллинсови въ Нью-Iорку.

Высокопочтенный Пане!

Ваша слава иде далеко — широко по свѣтѣ, але якъ бы цесари да короли знали Ваши глубоки знанія та опытъ, то не давали-бъ Вамъ лѣчити худобныхъ людей, а для себе держали-бъ Васъ. Я малъ несчастье упасти со сходовъ и тяжко покалѣчитись. Малъ порушены кости и въ нутрѣ сильно повредилъ себе, и лѣкари, котри мене лѣчили, говорили, що до смерти буду слабымъ калѣкою. Вы заразъ же зробили мене здоровымъ. Жалую, що не можу Вамъ якъ належитъ отдячити.

Вашъ на вѣки благодарный

Иванъ Пиларъ.

SCRANTON, PA. 5 Іюля 1900

Чт. Проф. Коллинсъ!

Не знаю, якъ и высказати Вамъ свою вдячность за то, що мене отъ великихъ болей освободили. Мала велики боли во всѣхъ удахъ, колоко мене въ боку и въ крыжахъ. Очень страшно терпѣла. Была въ краю всякихъ докторов. лѣчили мене и профессоры въ Пештѣ; але дармо. Думала уже, що и до смерти не позбавлюсь того, але когда прійшла до Америки за сыномъ, тутъ менѣ порадили еще и до Васъ удатись за помощью, що и зробила. Лѣки, котори менѣ два разы засланисте, мали той добрый учинокъ, що теперь — слава Богу! — здорова.

Съ поздоровленьемъ и почтеньемъ

Марія Корешъ.

POCAHONTAS, W. Va. 6 Мая 1900.

Милый панъ Профессоръ!

Нехай Вамъ Богъ заплатитъ за Ваше благодѣяніе. Была хора 6 роковъ, ходила по докторахъ, но они не могли помогти менѣ, бо не знали, яку слабость маю. Каждый инакше говорилъ менѣ. Уже не надѣялась и жити на свѣтѣ. Понайпослѣдку захотѣла еще Васъ спробовати и слава Богу, що зробила то. Ваши медицины позбавили мене болей и теперь я толста, здорова и сильна, а люди говорятъ менѣ, що о 10 лѣтъ стала молодша.

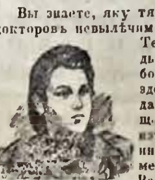
Съ краснымъ поздоровленьемъ

Анна Ковачикъ.

PITTSBURG, Pa. 18 Мая 1900.

Славному п. проф. Коллинсу.

Вы знаете, яку тяжку и по словамъ докторовъ невылѣчиму слабость я мала. Теперь я уже легко дыхаю, нищо мене не болитъ и чую себе здоровою. Съ благодарностью признаю, що Вы вырвали мене изъ рукъ смерти, бо инакше не было-бъ менѣ помощи. Нехай Васъ проблагій Богъ Отецъ живитъ на многи и многи роки, щобъ и на дальше Вы худобнымъ помагали.

Ваша вѣрна

Жозефина Рошно.

Профессоръ Коллинсъ посылае лѣкарства по цѣлыхъ Соединенныхъ Штатахъ и Канадѣ.

Слабыи пріймаются лѣтомъ отъ 10 до 1 годины рано, а по полудню отъ 2 до 5. Въ недѣлю только отъ 10 до 1 по полудню.

Пишѣтъ о всякой рѣчи на адресъ:

Professor COLLINS New York Medical Institute
140 W. 34th St. New York City.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ
Д. ГОЛОДА
38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Каждый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ дôстане найздоровшй и найтаншй напитки всякого рода и пораду, де най лучше купити шифкарту.

C. M. HATHAWAY,
аґентъ вôдъ огневои асекураційнои компаніи.

Колектуе также грошѣ за рентъ. Мае два домы до ренту на Race str., три домы на продажь на Hill str., домы до мешканя або на продажь на Blakely, Olyphant, Pa.

ЦѢНА ДУЖЕ НИЗЬКА